

Miért indult hajsza az Aradi Iparosok Temetkezési Csoportja ellen?

Cenzurat: L. VULPE.

Anul XVII. évf.

Arad, 1934 március 16 9.

Nr. 10. szám

Primredactor — Főszerkesztő
Chefredakteur

REINHART GYULA

MESERIASUL AZ IPAROS DER GEWERBETREIBENDE

MUNKAADÓK LAPJA — ERDÉLYI IPAR

Erdély és Bánság kis- és középiparosainak hetilapja. — Az Ipartestületek Szövetsége, az aradi Iparos Otthon, az Ipari Szindikátusok, a Romániai Építőmesterek Szövetsége hivatalos lapja. Egyesülve a timișoarai „Az Iparos”-sal és a „Fodrász Ujság”-gal.

„Tiszteld a tisztos ipart!”

Şase cuvântări — şase speranţe...

Dl. Szabó Béni deputat, blănar din Braşov, a început lupta în vederea realizării celor douăzeci de probleme vitale a industriei naţionale. — Aceste douăzeci de probleme vor fi aduse înaintea Parlamentului fiecare în câte o cuvântare separată. — Ce conţin primele şase cuvântări a Dlui Szabó Béni?

Toţi meseriaşii aşteaptă cu încordare ce rezultat va aduce această muncă grandioasă începută de Dl. Szabó Béni

Programul dat de Dl. deputat Szabó Béni apărut în Meseriaşul în numărul trecut a fost numai programul însuşi. Dl. Szabó Béni nu s'a mulţumit numai cu aceia că a adus înaintea Parlamentului cele douăzeci de dorinţe a miciei industriei. Cum am arătat în trecutul număr a gazetei noastre, deputatul nostru a prelucrat acest program din douăzeci de puncte în 20. de cuvântări. Aceste cuvântări le-a înaintat Dl.

Szabó Béni deja în prealabil membrilor Guvernului ca Dni Ministri de resort să poată pregăti răspunsurile detaliate şi satisfăcătoare. Credem că nu este nevoie să accentuăm că actualitatea acestor probleme le dă cuvântările Dlui Szabó Béni înaintea parlamentului.

Aducem mai jos şase cuvântări din programul Dlui deputat Szabó Béni în forma lor cum au fost aduse înaintea Parlamentului.

Cum ar trebui modificată legea conversiunii?

Domnule Preşedinte, Domnilor Deputaţi, În urma stabilizării leului, la un curs exagerat de mare, debitorii ţării noastre au ajuns într-o situaţie materială exasperantă, deoarece puterea de cumpărare a leului crescând mereu, bunurile reale au suferit o scădere continuă. În multe cazuri valoarea leului a scăzut cu 60—70%, iar posibilitatea de câştig a scăzut în aceeaşi măsură.

Falimentele dese ale băncilor a fost o consecinţă naturală a catastrofei economice inevitabile, paralizând complet creditul ţării şi a provocat în general imposibilitatea de plată a debitorilor.

Situaţiile grele create de imprăjurările vitrege economice au îndrituit guvernele trecute să caute mijloace potrivite pentru asanarea datoriilor. Regretabil însă, că

această lege a sanării a fost adusă pt. îmbunătăţirea stării unei singure clase, iar scopul urmărit nu a fost ajuns nici chiar după modificarea legii, făcând de două ori.

Nici un guvern nu poate să aibă un singur scop de a protegi o singură clasă a ţării, iar celelalte clase să fie expuse ruinării complete, provocând astfel ruinarea ţării.

Prin asanarea generală a datoriilor pentru toate categoriile de producători ai ţării nici creditorii nu pot fi expuşi unor pagube simţitoare, deoarece aceştia dacă ar avea posibilitatea să obţină cel puţin 50% din creanţe, cu banii obţinuţi astfel devin posesorii unor valori deosebit mai mari, decât cerditul acordat acum câţiva ani.

Pe de altă parte ar însemna o adevărată ruină pentru toţi debitorii, dacă aceştia pentru împrumutul sau datoriile lor cu valoarea mai mică de acum câţiva ani, ar trebui să achite astăzi cu de 2—3 ori valoare banilor, ceea ce sunt incapabili să facă.

În consecinţă, în numele clasei meseriaşilor am onoarea a înainta următorul

memoriu:

1. Să se modifice legea conversiunii în așa

fel, ca să beneficieze de dispoziţiile ei toate categoriile de producători ai ţării, pentru toate datoriile anterioare datei de 31 Decembrie 1932.

2. Din datoriile existente, la cari se adaugă dobânda de totdeauna, să se facă următoarele stregeri: Din datoriile din anul 1932 să se steargă 30%, din cele din anul 1931, 35%, din anul 1930, 40%, din anul 1929, 45%, iar din datoriile din 1928 să se steargă 50%.

3. Datoria rămasă astfel definitivă să se achite în termen de 5—15 ani, după mărimea datoriei, cu o dobândă de 5%.

4. Să beneficieze de dispoziţiile legii conversiunii toate instituţiile bancare, între ele şi cele aflătoare în prezent în concordat preventiv. Căci de altfel acestea neputând intra în posesiunea prevenţiunilor, sunt incapabile la plata cotei de concordat, fiind astfel inevitabil falimentul lor, ceea ce ar însemna o nouă aguduire catastrofală economică a ţării.

La alte detalii nu mă extind, deoarece în acest sens voi avea posibilitatea necesară în comisiunile respective, unde detaliile acestei legi vor angaja discuţii mai ample.

REVIZUIREA IMPOZITELOR, DE ALTFEL SUCOMBAM SUB POVARA SARCINELOR!

Domnule Preşedinte, Domnilor Deputaţi.

În numele clasei meseriaşilor din aceasta ţară sunt nevoit să arăt din nou neajunsurile multilaterale, cari au contribuit la înfrângerea acestei clase în cea mai neagră mizerie.

Dintre aceste neajunsuri ca una dintre cele mai exasperante ni se învederează sarcina grea de contribuabil şi mijloacele de teroare cu cari fiscalul macină tot mai mult soliditatea clasei meseriaşilor. Fiscalul a fost totdeauna care a contribuit la slăbirea ultimelor rezerve de rezistenţă, împingând pe meseriaşi în situaţia de ruină, în care a devenit incapabil să-şi asigure înălţarea păine de toate zilele, în consecinţă îngrosând numărul şomerilor.

Aceasta chestiune este atât de cunoscută, cu exemplele ei edificatoare, încât găsesc că este de prisos să mă extind la detalii şi în cele urmă înaintez următorul

memoriu:

1. Impozitele şi diferitele taxe să se repartizeze în mod echitabil pe cetăţenii acestei Ţări, ţinând cont neapărat de capacitatea fiscală a fiecăruia.

2. Impunerea meseriaşilor de aceeaşi categorie, adică breasla, să aibă loc în faţa comisiunilor din cari se fac parte reprezentanţii respectiv al breşlei, ca astfel pe viitor să se evite ori ce greşeli.

3. Să se acorde pentru restanţele restantele datei de 31 Decembrie 1933 radieri, reduceri, posibilitate de plată în rate mai lungi, în baza opiniei reprezentanţilor breşlelor şi în baza constatrilor juste.

4. Să se ridice toate secheastrele aplicate până în prezent asupra sculelor, mobilelor şi materialelor, iar acestea să fie dată înapoi meseriaşilor.

5. Impozitul pe lux şi cifra de afaceri să nu-i plătească decât meseriaşii cari lucrează cu peste 10 angajaţi. Celalţi meseriaşi cari au maximum 10 angajaţi să fie scutiţi de plata impozitului pe lux şi cifra de afaceri.

6. Taxele diferite în sarcina meseriaşilor măcelari şi cârnăţari să fie reduse în concordanţă cu capacitatea de câştig de astăzi, iar nu după norma de acum câţiva ani când aceste taxe au fost fixate.

7. Să se anuleze toate taxele comunale şi în locul lor să se introducă vechiul sistem procentual, în baza cărui fiecare cetăţean contribuie în raport cu veniturile sale, iar nu ca astăzi când majoritatea taxelor sunt impuse aproape exclusiv în sarcina meseriaşilor şi comercianţilor.

8. Meseriaşi începători, fără avere, să beneficieze de scutire totală dela plata contribuţiunilor de tot soiul timp de un an.

Meseriaşi în vârstă de peste 60 ani impliniţi cari nu au avere, dacă lucrează singuri sau cu un ucenic, deasemenea să beneficieze de scutirea totală de mai sus.

CUM TREBUE REZOLVITA PROBLEMA CREDITELOR EFTINE PENTRU MICA INDUSTRIE?

Domnule Preşedinte, Domnilor Deputaţi.

Pe de o parte marea catastrofă economică mondială, pe de altă parte numeroasele falimente bancare, respectiv concordatele preventive, au contribuit într-o măsură foarte mare la paralizarea creditului, iar ca urmare situaţia clasei meseriaşilor a devenit şi mai insuportabilă. Pentru refacerea creditului ţării este de neînchipuit vre-o acţiune fără sprijinul efectiv al statului. În legătură cu această chestiune înaintez următorul

memoriu:

1. În cadrele unor forme corespunzătoare şi garanţi, Statul să ia răspunderea asupra sa pentru nouile depuneri, în care caz sumele enorme de bani aseunsi de cca 10 miliarde ar reîntra în circulaţia normală şi astfel clasa meseriaşilor ar ajunge mai uşor la capitalul necesar.

2. Statul prin intermediul Băncii Naţionale să acorde împrumut eftin băncilor demne, cu scopul exclusiv ca acestea la rândul lor să acorde împrumuturi eftine meseriaşilor.

3. Deasemenea instituţiei bancare „Creditul Industrial” să se acorde o sumă corespunzătoare, din care, în cazuri justificate, meseriaşi să poată obţine împrumuturi eftine, eventual chiar şi fără dobânzi.

Cerem Infiintarea Camerelor de Meserii

Domnule Preşedinte, Domnilor Deputaţi.
Este o veche dorinţă a meseriaşilor Tării noastre să ia fiinţă Camerele de Meserii, în cadrul cărora toate problemele în strânsă legătură cu soarta clasei meseriaşilor, ar putea găsi calea cea mai potrivită pentru realizarea lor cât mai eficace.

Pe deasupra tuturor greutăţilor existente, breuita guvernare

a încadrat clasa meseriaşilor în sânul Camerelor de Muncă înfiinţate prin Legea din anul 1933 provocând astfel o încurcătură şi mai haotică în ce priveşte rezolvarea doleanţelor clasei meseriaşilor.

Este cunoscut că Legea Camerelor de Muncă a fost votată încă în anul 1927, însă în urma protestărilor unanime a meseriaşilor din întreaga Tară nu a fost pusă în aplicare. Aceasta Lege a fost supusă modificării în toamna anului 1932, iar în anul 1933, s'a votat în mod subit, spre surprinderea tuturor meseriaşilor.

Ca urmare, meseriaşi s'au întrunit în mai multe rânduri în congrese generale, protestând contra încadrării lor în Camerele de Muncă.

La aceste congrese, în bună parte, a fost prezent şi Dl. D. R. Ioanănescu fostul Ministru al Muncii, care atât în aceste congrese cât şi tuturor delegaţilor meseriaşilor a făcut promisiunea solemnă,

că în timpul cel mai scurt va crea prin Lege Camerele de Meserii, cerute cu atâta insistenţă.

Având această promisiune, am fost aistat orice opunere de a face parte în mod provizoriu din Camerele de Muncă şi am stăruit să asigurăm o colaborare armonioasă în cadrele Camerelor de Muncă.

Este natural că, instituţia Camerei de Muncă fiind de mare importanţă pentru soarta lucrătorilor, vom sprijini acţiunea de a întări aceste instituţii pentru îndeplinirea rolului lor important. Tot atunci însă, să ne fie îngăduit a lupta pentru obţinerea instituţiei noastre necesare a Camerei de Meserii, fără de care, având în vedere marile contradicţii de interes cu ale lucrătorilor, nu putem activa pentru continuarea unei acţiuni de prosperare, fructuoasă şi mai cu seamă în deplină armonie.

Deasemenea este absolut necesar ca meseriaşi să fie scoşi din cadrele Camerelor de Muncă şi trecuţi în noua instituţie, ce trebuie să ia fiinţă în care scop înaintăm următorul

memoriu:

Având în vedere că în cadrul Cam. de Muncă meseriaşi sunt puşi în imposibilitatea de a-şi apăra cu competenţă interesele lor, cu onoare deosebită Vă rog, Domnule Ministru, să binevoiţi a acorda întreaga Dvastră sollicitudine şi a face tot posibilul ca clasa meseriaşilor să aibă cât mai curând posibil instituţiile lor dorite de ani de rânduri, adică instituţiile Camerelor de Meserii cu deplină autonomie.

**SARCINELE INSUPORTABILE
ADUSE PRIN NOUA LEGE A
ASIGURĂRII SOCIALE SA
FIE LUATE DEPE UMERILE
MICILOR INDUSTRIASI**

Domnule Preşedinte, Domnilor Deputaţi,

Nu avem, poate, lege care să cuprindă atâtea lacune ca legea asigurărilor sociale. Dela data aplicării ei, clasa meseriaşilor este într-o continuă fierbere, protestând contra unor dispoziţii ale legii cari prejudiciază interesele lor. Aceste nemulţumiri au fost de prevăzut chiar şi cu ocazia votării acestei legi, deoarece amendamentele practice ale noastre nu au fost luate în considerare.

Trebuie să declar în modul cel mai sincer că legea în forma ei actuală nu poate să mai dăinuiească. Administraţia prea complicată consumă aproape numai ea singură fondurile destinate pentru ajutor de boală etc., iar dispoziţii cu totul nedrepte ale acestei legi au creat adevăraţi duşmani în rândurile meseriaşilor.

Nu voi continua cu critica aspră asupra legii, ci voi sesiza neajunsurile mai primordiale şi rog ca cu ocazia revizuirii acestor puncte să se su-

pună întreaga lege unei modificări generale. În acest scop înaintez următorul

memoriu:

1. Se va modifica art. 1, în sensul ca membrii familiei să nu cadă în asigurare obligatorie, decât numai cazul dacă aceştia sunt retribuiţi în mod regulat.

2. Se va şterge din art. 11, alin. 1, şi 2, în baza cărora meseriaşul patron este obligat să plătească angajatului său pentru caz de boală 7 zile cu salariul integral. (În legătură cu modificarea acestui articol se va modifica şi art. 60 din Legea Contractelor de Muncă, în care pentru prima dată s'a prevăzut dispoziţia aceasta.)

Pe lângă faptul că dispoziţiile art. 11 sunt nedrepte, mai dă prilej şi lucrătorilor să abuzeze cu cele 7 zile de boală plătite, pentru cari avem cazuri destul de numeroase.

În locul articolului vizat se va introduce dispoziţia ca fiecare asigurat, începând cu a doua zi de boală să primească ajutor de boală dela Casa Asigurărilor Sociale.

3. Se va modifica art. 41, alin. 4 în sensul ca meseriaşi să fie repartizaţi în 5 clase de asigurare la fel ca angajaţii, luând în considerare şi numărul aganajilor.

4. Se va modifica art. 53, alin. 2 în sensul ca 50% din veniturile lor Casele de Asigurări să le

poată întrebuinţa, deoarece cota de 40% nu este suficientă pentru acoperirea ajutoarelor.

Detaliile mai amănunţite le voi înainta, cu ocazia dezbaterii legii în Parlament.

**ÎN FINE O LEGE BUNA, ÎNSĂ
APLICATA NUMAI ÎCI-ŞI-COLO**

Domnule Preşedinte, Domnilor Deputaţi.
Una dintre legile cele mai valoroase din vremea din urmă este legea pentru înfiinţarea judecătorilor de muncă.

Aceste pudecătorii îndeplinesc o activitate dintre cele mai multumitoare, având în vedere că ele procedează în mod cât se poate de rapid şi eficient.

Cu toate acestea una dintre greşelile mai importante ale legii este că abia în câteva localităţi au luat fiinţă judecătorii de muncă, iar în parte a ţării ele nu sunt cunoscute.

De aceea în numele meseriaşilor şi al lucrătorilor înaintez următorul

memoriu:

Să se înfiinţeze cât mai urgent posibil la sedinţele tuturor judeţelor câte-o judecătorie de muncă, ca astfel avantajele lor să se resimtă de întreaga pătură a meseriaşilor şi angajaţilor din întreaga tară.

Binevoeţi a avea în vedere, că este cu totul insuficient numărul mic al judecătorilor de muncă, ele fiind în fiinţă în Ardeal abia în trei oraşe şi anume în Braşov şi Timişoara.

A szeszmonopol vezérigazgatósága respektálja a szerzett jogokat

Az 1930. július elseje előtt kibocsátott italmérési engedélyeket az alkotmány-törvény védi, így azok nem cserélhetők be.

Becsky Dezső, a Timişoarai Vendégios Ipartestület főtitkára elmondja, hogy mi rejlik az italmérési engedélyek becserélése mögött

Az Iparos f. évi 8. számában megjelent egy közlemény, amelyre névze tudósítónk felkereste a timişoarai vendégios ipartestületet és felvilágosítást kért a cikkben foglaltakra.

Becsky Dezső ipartestületi főtitkár az alábbiakban válaszolt az italmérési engedélyek becserélésére vonatkozó miniszteri, illetve szeszmonopol vezérigazgatósága által kibocsátott rendelkezéseket.

A szeszmonopol vezérigazgatósága még múlt évi október hó 10. kelt 34.413 számú rendeletével közölte az összes pénzügyigazgatóságokkal, hogy

az ország területén levő valamennyi italmérési engedélyt be kell cserélni és meg is küldötte a pénzügyigazgatóságoknak az új mintájú italmérési engedélyeket, valamint a becserélés alkalmával a brevét-tulajdonosok részéről kiállítandó nyilatkozatokat is, amelyek több, a becserélést befolyásoló kérdést tartalmaznak.

A Timişoarai Vendégios Ipartestület azonban, dacára annak, hogy a becserélés célja minden vonatkozásban ismeretes volt előtte és magában a becserélésben semmi veszedelmet nem látott, mert hiszen a becserélés célja, amint azt a vezérigazgatóság annak idején közölte is, egyáltalán az engedélyek egységesítése volt,

tiltakozó álláspontot foglalt el.

Ezenkívül a becserélés arra szolgált volna, hogy az engedélyek általános ellenőrzés alá essenek és ahol a becserélési bizottság szabálytalanságot, vagy rendellenességet talált, ezeket a törvény keretein belül rendbehozza. A bizottságnak a pénzügyigazgató és a szeszotály főnöke a tagjai.

A timişoarai vendégios ipartestület mindjárt a rendelet megjelenése után memorandumban fordult a szeszmonopol vezérigazgatóságához és

tiltakozott valamennyi engedély becserélése ellen, mert azok az engedélyek, amelyeket még a magyar törvények alapján adtak ki, vagyis az 1930. július 1-ig terjedő időben, egészen más karakterűek, mint az 1930. ju-

lius eleje után életbe lépett román törvények alapján kiadott engedélyek, amelyeket tehát nem lehet a most érvényben levő mintákkal becserélni.

Annál is inkább áll ez, mert ezekben a régi engedélyekben olyan előnyös jogok gyökereznek, amelyeket szerzett jogoknak kell tekinteni és így az alkotmány-törvény 17. szakasza alapján elvonni nem lehet.

A szeszmonopol vezérigazgatósága később tárgyalás után elfogadta a timişoarai vendégios ipartestület álláspontját és 34959-1933. szám alatt kelt rendeletével arról értesítette úgy a vendégios ipartestületet, valamint az összes pénzügyigazgatóságokat, hogy előbbi rendelkezését visszavonja és csak azon engedélyek becserélését kívánja, amelyeket már a román szesz-törvények alapján adtak ki.

Igy tehát csak azokat az engedélyeket fogják becserélni, amelyek 1930. július 1-után kerültek kibocsátásra.

— Ismételtén hangsúlyozza a Timişoarai Vendégios Ipartestület, — mondja Becsky főtitkár, — hogy

a becserélésre kerülő engedélyek tulajdonosait semmiféle sérelem vagy kár nem érheti, mert a becserélés tisztán csak az egyöntetűség kedvéért történik, illetve a rendellenességek kiküszöbölésére szolgál.

Egyébként Timişoarán és valószínűleg a többi pénzügyigazgatóságok területén is a Vendégios Ipartestület titkára vagy más hivatalnok, mint informátor részt vehet a kibocsátási bizottság munkájában és módjában is áll a tagok érdekeinek, ha arra szükség volna, védelmére kelni.

Jól tesszik tehát a vendégiosok, kávéosok és kocsmárosok, ha a becserélés alkalmával a nyilatkozatok kiállítását az illetékes Vendégios Ipartestületekre bizzák, mert akkor nem érheti kellemetlen meglepetés őket.

Hat beszéd — hat reménység...

Szabó Béni brassói szücsmesler megkezdte a parlamenti harcot a hazai iparosság husz eleibevágóan fontos problémájának kedvező megoldása érdekében. — A husz problema mindegyike egy-egy beszéd keretében jut a parlament színe elé. Mit tartalmaz Szabó Béni első hat beszéde?

Negyedmillió kisiparos lesi feszült figyelemmel, hoz-e eredményt a Szabó Béni által megindított szizifuszi munka?

Szabó Béni országgyűlési képviselő kisipari programja, amelyet mult számában szintén vezető helyen közölt le Az Iparos, egymagában még csak maga a program volt. Szabó Béni nem elégedett meg azzal, hogy a kisipar husz kívánságát egy ízben hangoztassa a parlament előtt. Mint már lapunk mult számában megemlítettük, kisiparos országgyűlési képviselőnk a husz pontos programot husz beszédébe is feldolgozta. A beszédek már azok elmondása előtt eljuttatta Szabó Béni az összes kormánytényezőkhöz, hogy

a szak-minisztereknek módjuk legyen az egyes kisipari sérelmek és kívánságok részletes tárgyalásakor szakszerű és kielégítő feleleteket adni. Ugy hisszük, nem kell külön hangoztatnunk, hogy ezeknek a kisipari kérdéseknek a parlament elé vitelét Szabó Béni beszédei teszik aktuálisokká.

Szabó Béni programjának alábbiakban hat pontját közöljük, pontosan abban a formában, ahogy az egyes beszédek a parlamentben elhangzottak.

Hogyan módosítandó a konverziós törvény?

Elnök Ur, Képviselő Urak!

A román lej tulmagas árfolyamon történt stabilizálása súlyos helyzetbe sodorta az ország valamennyi adósát, mivel ennek következtében a pénzünk vásárló ereje egyre nőtt és minden más reál-javak értéke állandóan esett. Sok esetben a régi érték 60—70 százalékát veszítették el. Ugyanilyen mértékben csökkent a kereseti lehetőség is.

E gazdasági katasztrófa következménye volt a nagyszámu bank bukása, a hitelélet teljes megbénulása és a fizetésképtelenségeknek az egész vonalon járványszerűleg való bekövetkezése.

Az így előállott tarthatatlan helyzet készítette a mult kormányokat arra, hogy az adósságok kérdését törvényhozási uton rendezze. Sajnos,

a törvényt egyoldalul csak egy társadalmi réteg részére hozták a annak kétszeri módosításával sem közelítették meg a kívánt célt.

Nem lehet célja egyetlen kormányának sem, hogy csak egyes társadalmi osztályokat mentsen meg s a többi pusztulni hagyja, mert ilyen eljárás rendjén maga az ország is veszedelembe kerül.

Radikális, mindenre kiterjedő rendezésnél pedig a hitelezők sem társasodnak meg, mert a fizetések elindulásával ha csak a fele követelésükhöz jutnak hozzá, a pénz vásárlóképessége folytán nagyobb értékek birtokába jutnak, mint amennyit az annakidején kölcsön adott pénz jelentett.

Másfelől pedig a teljes összeomlást jelentené, ha az adósságok a sok évvel ezelőtt felvett kis értékű pénzért ma ugyanannyi 2—3 szoros értékkel bíró pénzt kellene adniok, amire különben képtelenek is.

Ezért a kisiparosság nevében az alábbi előterjesztést vagyok bátor megtenni főbb vonatkozásokban.

1. Módosíttassék a konverziós törvény oly módon, hogy annak hatálya minden néven nevezendő adósságra kiterjedjen, mely 1932 december 31. előtt keletkezett.

2. Ezen adósságokból, melyekhez a mindenkori kamatok összege is hozzá veendő, a következő törlesztések eszközöltesse: Az 1932-ben felvett összegből 30%, az 1931-ben felvett összegből 35%, az 1930-ban felvett összegből 40%, az 1929-ben felvett összegből 45% és az 1928-ban felvett összegből 50 százalék.

3. A fennmaradó adósság fizetésére adassék 5—15 évi idő a tartozás nagysága szerint, évi 5 százalék kamatfizetési kötelezettség mellett.

4. A konverziós törvény védelmi rendelkezése kiterjesztendő az összes pénzintézetekre, köztük a kényszerregegyezésben lévőkre is. Különb ezen utóbbiak a konverziós törvény rendelkezései miatt nem iuthatván hozzá követeléseikhez,

képtelenek a kényszerregegyezési kiutak fizetésére s így csődbe jutásuk elkerülhetetlen, miáltal újabb gazdasági megrázkódtatás következik.

További részletekbe e helyen nem bocsátkozom, mivel azok tárgyalása az előkészítő bizottságban fog történni, ahol a részletes előterjesztésre alkalmam nyílik.

JJ ADOPOLITIKAT, MERT NEM
BIRJUK A RANK DIKTALT IRAMOT!

Elnök Ur, Képviselő Urak!

Az ország vergődő kisiparosságának megbízásából még egyszer komoly, öntudatos hangon rámutatok azokra az okokra, amelyek a szorgalmas és derék iparosokat koldusbotra juttatták. Ezek között az okok között az első helyen szerepel

az egyenlőtlen arányban kivetett közterhek viselése és azok minden könnyőreltet nélkülrő behajtása.

A gazdasági nyomorúság mellett ez idézte elő, hogy ez az értékes állam-fenntartó elem minden türes, szenvedés, küzdelem mellett, majdnem teljesen megszűnt gazdasági tényező lenni s ma legnagyobb százalékuk még a legszükségesebb napi kenyér megkeresésére is képtelen s a munkanélküliek legnyomorultabb csoportját alkotja.

Ez a kérdés annyira ismeretes, a legképtelenebb esetek oly nagy számai állanak rendelkezésre, hogy minden ismertetés, indoklás felesleges. Ezért e kérdéssel kapcsolatosan minden különösebb bevezetés nélkül terjesztem elő a kisiparosok kérését:

1. Az adók, taxák összege az állam polgárai között a legarányosabb alapon kell szétosztassék,

Önálló kisiparos-kamarák felállítását követeljük

Elnök Ur, Képviselő Urak!

A kisiparosság régi kívánsága a kisiparos-kamarák felállítása, amelynek keretében az egész ország területén egységes működés mellett volna intézhető a kisiparosság minden kérdése és minden hivatalos teendője, mely ma országrészek szerint, különféle módon és eljárások mellett történik és amely tény súlyos zavaroknak és kellemetlenségeknek okozója.

E zavarok és kellemetlenségek egy részének megszűntetését azzal vélték elérni, hogy

a kisiparosságot belekényszerítették az 1933-ban életrahívott munkakamrákba, miáltal a kisipari kérdések intézése még bonyolultabbá vált.

Ismeretes, hogy a munkakamrákról szóló

szigoruan figyelembe véve az egyes polgárok teherbíró képességeit és kereseti lehetőségeit.

2. Az egyes kisipari szakmákhoz tartozó iparosok adója egyidőben, csoportosan, az egyes szakmák által delegált tag véleményének meghallgatása alapján történjék, hogy aránytalan tévedések ne forduljanak elő.

3. Az 1933. december 31-ig fennálló hátralékok esetében, igazságos megállapítások alapján adassék teljes adóhátralék-törlesztés, csökkentés, hosszabb időre szóló fizetési haladék, az egyes ipari szakmák megbízottainak véleménye alapján.

4. Az adóba lefoglalt szerszámok, butorok, anyagok oldassanak fel a foglalat alól, illetve adassanak vissza az illető iparosnak.

5. A forgalmiadó-mentesség terjesztessék ki az összes kisiparosokra, sütő, timár, mészáros, hentes, stb. iparosokra is. E mentességhez szükséges maximum 6 szakmunkás száma, tekintettel a munkanélküliek nagy számára, emeltessék fel 10-re. Azaz csak 10 munkásnál többet dolgozó iparos legyen köteles forgalmi adót fizetni.

6. A kisiparosok különféle, a jobb gazdasági viszonyok idejében megállapított társai szállításiának le a mostani kereseti viszonyoknak megfelelő összegre.

7. Töröltesse el az összes községi és városi taxák és helyette állítsák vissza a régi községi pótdadó-rendszer, amelynél minden lakos, jövedelme arányában járul a községi terhekhez, míg ma e terhek túlnyomó nagy százalékát a kisiparosok és kereskedők hordozzák.

8. Vagyontalan, kezdő kisiparosok egy évi adómentességben részesüljenek. 60 éven felüli vagyontalan iparosok adómentességben részesüljenek, ha egyedül, vagy csak 1 tanonccal dolgoznak.

HOGYAN KELL MEGOLDANI AZ
OLCSÓ KISIPARI KÖLCSONOK
PROBLÉMAJÁT?

Elnök Ur, Képviselő Urak!

Egyfelől a gazdasági válság, másfelől a beállott bankbukások, illetve kényszerregegyezések következtében a hitelfolyósítás ugyszólván teljesen megszűnt s ennek következtében a kisiparosság helyzete még elviselhetetlenebbé vált.

A hitel-élet megfelelő elindulása, az ehhez szükséges bizalom visszaállítása megfelelő állami támogatás nélkül el sem képzelhető.

Ezzel kapcsolatosan a következő előterjesztést teszem:

1. Megfelelő formák és garanciák mellett az állam vállaljon felelősséget az új betétekért, mely esetben a ma elrejtett, körülbelül 10 milliárd lej nagy része rendre bekerülhetne a közforgalomba és a kisipar is könnyen jutna hozzá a szükséges tőkéhez.

2. Nyujtsa az állam a Nemzeti Bank útján megfelelő összegű olcsó hitelt az arra alkalmas bankoknak, kizárólag azon célból, hogy ezekből a hitelekkel a kisipart lássák el kölcsönökkel szintén olcsó kamat mellett.

3. Az Ipari Hitelintézetnek (Creditul Industrial) hasonlóan bocsássanak megfelelő összeget rendelkezésére, hogy abból olcsó, indokolt esetekben kamatmentes kölcsönököt folyósíthasson az iparosoknak.

törvény még 1926-ban megszavaztatott, azonban az iparosság országos megmozdulása következtében a törvényt nem léptették életbe. Az 1932-ik év őszén a törvényt meglepetésszerűen módosítg alá vették, megszavazták és 1933-ban életbe is léptették.

A kisiparosság ismét országos vonatkozásban tiltakozott az ellen, hogy a munkakamarákba sorozzák.

E tiltakozó gyűlések egy részén megjelent D. R. Joanitescu akkori munkügyi miniszter ur is és ugy e gyűléseken, mint az iparosság vezetőinek ígértet tett, hogy

csak átmenetileg marad a kisiparosság a munkakamarákban, mert intézkedik, hogy a leg-
rövidebb időn belül, törvényhozási uton meg-

alakuljanak a kisiparos-kamarák.

Ezen ígéret alapján az ellenállást beszüntettük és részt vettünk a munkakamarák megszervezésében, megalakulásában, igyekeztünk a súlyos sérelmeket megszüntetni, főképen a kamarák területeinek beosztásánál, a kamarák működésénél pedig, tőlünk telhetőleg az iparosság érdekeit szem előtt tartva veszünk részt az összes munkálatokban.

Természetesen

a munkakamarák intézményét a munkásságra nézve nagyfontosságúnak tartjuk.

Szívesen nyújtunk segédkezet ahhoz, hogy ez az intézmény megerősödjön és hivatását közmegelégedésre tölthesse be. Tesszük ezt azért, mert munkás testvéreinkkel egy sors-közösségben élünk. Ugyanakkor ők is el kell ismerjék, hogy érdekeink egyes részekben eltérőek az övéiktől és így azok a munkakamara keretében békés, egyetértő alapon sohasem oldhatók meg.

Ezért a békés alapon való szétválasztás kölcsönös, közös érdek és a kisipari kamarák felállítása e szempontból sem nélkülözhető.

A kisiparosság ez ügyben a következőt kéri:

Mivel a mai munkakamarákban a kisiparosság érdekeinek védelmét semmiesetre sem tudjuk biztosítani, tisztelettel kérem a munkügyi miniszter urat, kegyelmezjék haladéktalanul intézkedni, hogy a kisiparosság részére az öndílló kisipari kamarák megalakításának és ezáltal az ország kisipara megfelelő támogatásban részesülhessen.

VEGYEK LE A KISIPAROSSÁG VALLAIROL AZ ÚJ TÁRSADALOMBIZTOSÍTÓ KÉPTELENÜL SÜLYÖS TERHEIT.

Elnök Ur, Képviselő Urak!

Alig lehet törvény, amely annyi hibát, sérelmes részt tartalmazna, mint a társadalombiztosító törvény, amelynek életbe léptetése óta

a hazai kisiparosság állandó panaszal él a törvény sérelmes rendelkezései ellen.

Ezek a panaszok előre láthatóak voltak a törvény tárgyalásánál is, azonban célszerű javaslataink nem találtak elfogadásra.

Öszintén ki kell jelentenem, hogy a törvény mai formájában semmi esetre sem tartható fenn.

A túlméretezett adminisztráció felemásztja a betegek gondozására, segélyezésére szükséges összegeket.

Igazságtalan szakaszai pedig az intézmény ellenségévé teszik valamennyi kisiparost.

Nem folytatom a törvény bírálását, hanem rátérek néhány főbb hiba bemutatására és ezekkel együtt kérem az egész törvénynek részletes módosítás alá vételét.

1. Módosítandó a törvény első pontja oly értelemben, hogy a munkaadó családtagjai csak akkor legyenek biztosítókra kötelezve, ha az üzemtől rendes fizetést kapnak.

2. Törölendő a törvény 11. szakaszának 1. és 2-ik bekezdése, mely szerint a munkás betegsége esetén az első 7 napi betegség idejére a teljes fizetést köteles adni a munkaadó. (E szakasz módosításával kapcsolatosan módosítandó a munkaszerződésről szóló 60-ik cikk is, amely először mondta ki a betegség első 7 napjára folyósítandó fizetést.)

Ez a 11-ik szakasz igazságtalan volta mellett a munkásnak rengeteg visszaélésre ad alkalmat melyre számtalan példánk van. E szakasz helyett új szakasz állítandó be, mely szerint minden biztosított a betegség második napjától kezdve teljes szabályban részesítendő.

3. Módosítandó a 41-ik szakasz negyedik bekezdése oly módon, hogy kisiparosok éppen úgy mint az alkalmazottak, 6 osztályba soroztassanak, alkalmazottaik számának figyelembe vétele mellett.

4. Módosítandó az 53-ik szakasz 2-ik bekezdése oly módon, hogy a társadalombiztosító pénzár az összes bevételek 50 százalékát használhasse fel, mivel a mai 40 százalékból nem tudja a segélyezést eszközölni.

További részletes módosítás a kérdés napirendre való tűzése alkalmával terjesztünk elő.

VEGRE EGY TÖRVÉNY, AMELY JÓ ÉS AZT IS CSAK IMITT-AMOTT HAJTJAK VEGRE.

Elnök Ur, Képviselő Urak!

Az utóbbi idők legértékesebb törvénye a munkabíróságok felállításáról szóló törvény.

Ezek a bíróságok a legteljesebb megelégedésre működnek. Az ügyek nagy tömegét végzik el gyorsan, jól és olcsón.

Az ezzel kapcsolatos törvény egyedüli hibája, hogy a bíróságok csak néhány nagyobb városban lettek felállítva, míg az ország nagyobb részében

a jogkeresők nélkülözik ezek áldásos működését.

A kisiparosok és munkások nevében a következő javaslatot van szerencsém tehát előterjeszteni:

Állítsassék fel sürgősen legalább minden megye székhelyén a munkabíróság, mivel annak minden várakozáson felül álló működése nélkülözhetetlen.

A mai helyzet tarthatatlan, mivel egész Erdélyben csak Clujon, Brasovban és Timisodrán van a munkabíróság felállítva.

Die neuen Steuerprojekte sehen die Herabsetzung der Umschreibungsgebühren u. Umsatzsteuerstrafen vor

In den Steuerprojekten, die der Kammer unterbreitet wurden, ist ausser der bereits bekannten Senkung der Stempelgebühren für Gesuche von 11 auf 9 Lei auch die Herabsetzung der Umschreibungsgebühren, der Bemessungsgebühren für Mietverträge und die Herabsetzung der Umsatzsteuerstrafen vorgesehen.

Die Umschreibungsgebühr bei Immobilienverkäufen des bisher 8 Prozent des fünfzehnfachen Mietwertes der Häuser betrug, soll in Zukunft nur 7 Prozent des 12fachen Mietwertes betragen. Diese Reduktion dürfte den Immobilienverkehr, der bisher eben wegen der ausserordentlichen hohen Umschreibungsgebühren fast vollkommen stockte, wieder beleben.

Die Bemessungsgebühr für Mietverträge von 14 Prozent der Mietsumme auf 12 Prozent vermindert.

Das Gesetz vom Jahre 1933 sieht vor, dass bei staatlichen Lieferungsanträgen bis 10 Millionen Lei die Steuer von 14 Prozent sofort bei Abschluss des Kontraktes zu erlegen ist. Da es sich erwies, dass diese Bestimmung des Gesetzes eine ausserordentlich schwere Belastung des Lieferanten bildet, hat der Finanzminister sie im neuen Projekt dahingehend abgeändert, dass die 14 Prozent erst bei der Ausszahlung der

Lieferung entrichtet werden sollen.

Auch die Umsatzsteuerstrafen werden erhebliche herabsetzungen erfahren. So wurde nach dem alten Gesetz auf die Umsatzsteuer der Unternehmungen, die nicht rechtzeitig zahlten, 10, 20 und 30 Prozent Verzugszinsen aufgeschlagen. Diese Verzugszinsen wurden im neuen Gesetz auf 5, 10 und 15 Prozent, also auf die Hälfte herabgesetzt. Bei bestimmten Umsatzsteuervergehen wurde bisher eine Strafe ausgeworfen, die das Dreifache der vorjährigen Umsatzsteuer ausmachte. Diese Bestimmung wird ausser Kraft gesetzt und die Steuerstrafe wird im Verhältnis zu der Summe festgesetzt, um die der Fiskus geschädigt wurde.

Unregelmässigkeiten bei der Führung des Umsatzsteuerregisters wurden mit der doppelten Summe der vorjährigen Umsatzsteuer bestraft. Diese Strafe wurde auf ein Viertel der Industrie- oder Handelssteuer des betreffenden Unternehmers herabgesetzt.

Auch die Praemien für die Aufdeckung von Umsatzsteuerhinterziehungen wurden von der Hälfte der Strafe auf ein Drittel herabgesetzt. Auch werden die Praemien erst nach dem Einkassieren der Strafe ausbezahlt.

Milyen lesz az új iparpártolási törvény?

Április elsején jár le a törvény meghosszabbított határideje. 75 százalékról 90 százalékra emelik a román alkalmazottak számarányát. Meg fogják hosszabbítani a vasúti szállítási kedvezmények lejárt határidejét.

Bucuresti jelentés szerint az új iparfejlesztési törvény hatályát tavaly óta ideiglenes törvényekkel, u. n. novellával hosszabbítják meg. A törvény tudvalevően 1912-ben készült s a hazai ipari vállalatokat két kategóriába osztja:

1. olyan gyári vállalatok, amelyek hazai nyersanyagot dolgoznak fel és

2. olyanok, amelyek nyersanyaga külföldön szerezhető be. Az első kategóriába tartozó gyárak állami kedvezményezését 30 évben szabta meg a törvény, a másikat 20 évi időtartamban. Ez utóbbi a múlt év márciusában lejárt és Lugojeanu akkori kereskedelmi miniszter egyszakaszos törvénnyel meghosszabbította a törvény érvényét abban a reményben, hogy azalatt kidolgozható és letárgyalható lesz az új iparfejlesztési törvény, amely nemcsak a kedvezmények időtartama tekintetében, hanem természetesen egyéb rendelkezéseiben is eltérne a két évtized előtt készült s azóta sok tekintetben lejárt mult, eredeti törvénytől.

Az immár eltelt egy év alatt azonban nem került sor az iparfejlesztési törvény elkészítésére s a kormány megint az előtt a kényszer előtt áll, hogy az április 1-ig rendelkezésre álló rövid időre való tekintettel

megint csak egy rövid novellával hosszabbítsa meg a törvény érvényét

abban a reményben, hogy a most kezdődött parlamenti ülészek alatt több idő lesz az új törvény kidolgozására.

Az új törvényjavaslat azonban a kormány

köréből kiszivárgott hírek szerint nem fog kizárólag a törvény iparpártoló rendelkezéseinek meghosszabbítására szorítkozni, hanem rendelkezéseket fog tartalmazni az állam által támogatott vállalatok alkalmazottaira is. A régi törvény arra kötelezte a gyárakat, hogy az irodáikban és műhelyeikben alkalmazott személyzet 75 százaléka román állampolgár legyen.

Az új törvényjavaslat ezt az arányszámot felemeli 90 százalékra.

Nincs azonban tisztázva még az a kérdés, hogy ez a százalékarány miként legyen értelmezendő: román honosságú alkalmazottakra-e avagy román nemzetiségűekre.

Az iparfejlesztési törvénnyel kapcsolatban egy másik vitás kérdés is felmerül. Az iparpártolási kedvezmény nagyrészt a vasúti szállításoknál élvezett tarifális redukciókból áll. A törvény szerint a CFR által engedélyezett ez a kedvezmény akként szüntethető meg, ha a vasut azt legalább 30 nappal előbb felmondja. Tavaly, a kedvezmények törvényi lejáratát követően a vasut felmondta ezeket a kedvezményeket, ami elég zavart is okozott a gyáraknál, mert azt következtették ebből, hogy a kormány nem szándékozik meghosszabbítani az iparpártolási törvény hatályát. Az idén azonban

a vasut március 1-én nem mondta fel a szállítási kedvezményeket

jelül annak, hogy a kormány azokat meg fogja hosszabbítani.

Miért folyik az agitáció az Aradi Iparosok Temetkezést Segélyző csoportja ellen?

Zavarossá akarják tenni azt, ami világos és tiszta, a zavarosban halászók. — Történel az asztalos-elnökről, matematikus-borbélyról, szabó-„igazgató”-ról, akiknél az ügyvédi diplomát és bankvezéri múltat önzetlen becsületességük pótolja. — A dühös ellenzéki akció iparosellenes tendenciája.

A szegény ember perselye nem hagyja magát...

Arad. (Az Iparos tudósítójától.) Az Aradi Iparosok Temetkezést Segélyző Csoportjának közgyűlése múlt hó 25-én, vasárnap, tehát közel két héttel ezelőtt zajlott le. A félrevezetett, lelkiismeretlen és zavarosban halászó emberek ezen a közgyűlésen kezdték meg agitációjukat ez ellen a tisztességes iparos intézmény ellen és

még mindig nem tilt el a vaklármát, amit csaptak.

A jótékony iparos alakulat évi közgyűlésének szürke anyaga az utóbbi napokban nemcsak beszédtema, hanem propaganda-anyag is lett.

Iparosok között, iparosok ellen, az iparos érdekek vérgigézően súlyos kárát folyik ez a propaganda.

Végül is annyira sikerült a fentebb jelzett egyeseknek összezavarni a temetkezési egyesület közgyűlésének anyagát, hogy ma már a

vezetőségtől távol álló iparosok legintelligensebb elemei sem ismerik ki magukat benne.

Voltaképpen miről is van szó? A múlt hó 25-én tartott közgyűlés nem fejezte be a tárgysorozat tárgyalását. Az alapszabályok néhány pontját át kell szövegezni, ami a közgyűlés határozata nélkül nem oldható meg. E hó 11-én, vasárnap folytatják tehát az említett közgyűlést és az dönteni fog:

akarja-e Arad iparossága, hogy ez a viruló intézménye tovább viruljon? Akarják-e az aradi iparosok, hogy ez az intézmény, amely kilenc év alatt temetkezési illeték címén tízenkilencmillió lej teltattott iparosoktól iparosoknak és amelynek jelenleg több mint tízenegymillió lej kitevő tartaléktőkéje iparosok között kamatozik, minden fennakadás nélkül tovább folytathassa nemes hivatását. Az a kérdés, mi felel meg az aradi iparosságnak, hogy tízenegymillió lej, amely mint kisiparos kölcsön évenként három kézen fordul meg, tehát évi 42 millió lej jelent és ez a hatalmas összeg a maga kenyeret, boldogulást, szebb jövőt fakasztó útját az aradi iparosság nagy családjában teszi meg, továbbra is járja a maga áldásos útját, vagy azok győzzenek, akik a zavarosban akarnak halászni.

Alig néhány emberből áll az említett ellenzék „tömege”, mégis tud vizet zavarni, mert

híveinek csekély táborát körmönfont ravaszsággal kigyalta propaganda pótolja.

Alljon itt egy pár példa az ellenzéki propaganda szótárából.

„Bajnak kell lenni ott a kréta körül, ahol egy asztalos az elnök, egy borbély a matematikus és egy szabó mint „igazgató” működik.”

Ezt a gondolkodásmódot teljesen érthetőnek találjuk az említett „ellenzék” részéről. Valóban nem a maguk mesterségét végzik a temetkezési egyesület igazgató asztalosok, borbélyok és szabók. Az se tagadható, hogy

akadna dögivel ügyvéd és bankigazgató, aki boldogan beülne a 14 millió huszafazék mellé.

Minden gyerek tudja és megérti, hogy sem egy milliós intézmény adminisztrációját, sem a magas matematikai számításokat nem tanítják az inasiskolában. De azért — reméljük — megbecsülik az Iparosok Temetkezést Segélyző Csoportjának kizárólag iparosokból álló tagjai, hogy az igazgatóság csak egyszerű asztalosok, borbélyok, szabók és más kétkézi mesterséget űző ipa-

ros emberek csoportja, nem pedig magas iskolát végzett jogászok és pénzügyi kapacitások. Ezek az egyszerű kisemberek egészen bizonyosan sokkal kevesebb pénzügyi tudással rendelkeznek, mint a Banca Marmorosch illusztris vezetői. Nem értjük, de így van:

a Banca Marmorosch mégis megbukott, az egyszerű kétkézi emberek „tapasztalatlansága” pedig az Iparos testvéreiknek kifizetett 19 milliót kívül a mai 14 millió tartaléktőkével büszkélkedhetik.

Egy cikk keretét szűkítik, csak gyér világot tudnak vetni a lelkiismeretlen propaganda által összekuszált ügyre, mi mégis megkíséreljük, hogy tovább bontogassuk ezt a csomót. Az alapszabályok 11. szakasza világosan mondja, hogy ezer tag mellett 800 halott után járó illetéket köteles a biztosított fizetni.

A hiányzó 200 illeték a befizetett pénzek kamataiból térül meg és mint a biztosított haszna játszik szerepet.

2000 tag azonban éppen kétszerese az 1000-nek és ha ez után is csak 800 esetben kellene fizetni, biztosítottanként pontosan 1200 illetéket kellene a befizetett nyolcszázból az egyesületnek visszaadni. Erre pedig, kedves felebarátaim, az egyszerű asztalosok, szabók, borbélyok nem képesek. Stavisky és a pénzügyi világ többi zseniális szélhámosai meg tudták tenni, hogy a nekik adott pénz sokaságát adják vissza, de a végén mindig kisült, hogy

a jóljárt ezrek haszon-millióit sok millió kisemmizett ember elszórt pénzé bánta meg.

Az Aradi Iparosok Temetkezést Segélyző Csoportja nem alapozik a jelzett zseniális elgondoláson.

Mivel nem ezer, hanem kétezer tag van, nem 800, hanem 1600 halálzási esetben szedik be az illetékeket.

Hogy pedig félreértésnek még az árnyéka is kizárt legyen, az alapszabálynak azt a pontját, amely kimondja, hogy 1000 tag után 800 haláleset fizetendő, azzal egészítik ki, hogy kétezer tagnál pedig 1600 tag után kell kiegyenlíteni a halálzási illetéket.

Minden résztvevő emlékszik rá, hogy a múlt hó 25-én tartott közgyűlés lehangoló többsége bizalmat szavazott az igazgatóságnak és óriási lelkesedés mellett újabb három évvel hosszabbította meg a négy igazgatósági tag lejárt mandátumait. A kutmérgezők kis csoportja mégis abban óhajtott kéjelegni, hogy őket verjen a tagok és az igazgatóság tagjai közé. Ez az óhajításuk bizonyítja a legjobban, mennyire nem ismerik az iparosembert. Nem fér a fejükbe, hogy a temetkezési csoport „naiv” igazgatói azon a címen, hogy jótékony intézményt vezetnek,

nem osztogatnak egymásnak sem osztalékot, se jutalékot.

Nem tudják megérteni, hogy lehet az, hogy ezek az egyszerű emberek kilenc év óta vigyáznak a jóval több, mint harminc milliót tartalmazó listaládára és

kérgeken tenyerük mégis makulátlanul tiszta, parányi listarany sem maradt a markukban.

Mégis csak megbotránkosztató, hogy az emberi önzés mai bachelarizálásán akadjon egy társaság, amely száz százezreken kiél magát abban, hogy a közért dolgozik, nehéz munkanapja után a késő éjszakákig tanácskozik, vitatkozik, veszekszik,

törli a fejét, pusztítja amugy is kikezdett idegeit és

amikor jóval éjjel után holtfáradtan hazamegy, meg van elégedve magával.

Nem vérlázító ennek a tucatnyi embernek naivsága? Lehet a munkáért, amit végzünk más a bér, mint csengő pénz és susogó bankó? Akadhatnak ma, a háború utáni időben még emberek, akiket kielégít a tudat, hogy a közért dolgoztak és boldogan dörzsölik össze üres markukat?

Bizony, kedves Egyesek, fene nehéz egy probléma ez. Tanemberek nem értik meg, mert ez nem tan, hanem szív. Szív, amely a munkában edzett boltozatos mellékben azokért dobog, akik sajnálhatalmuk. És erő, amely akar és tud is segíteni azokon, akik reászorultak. Iparos-dolog ez, kedves Elégedetlenkedők, iparosok egymás közötti ügye, nem inyes falat szenzációkat és hallgatási díjakat vadászó zugsajtó számára és nem karosszék igazgatói akarnokoknak.

Szegény ember perselye ez a temetkezési csoport, amelynek a kulcsát nagyon keményen tartják kezükben az asztalos, borbély, szabó és más „iparosjankó” igazgatók. Bölcsen tudják, hogy

spórolni csak az tud könnyen, akinek van.

Akinek nincs, csak azt tudja megtakarítani, amit kikényszerítenek belőle.

Ezért meggy kényszer-alapon iparoséknál ez a temetkezésségi.

Fizesd a 10 lejeget, mert ha kidőlsz a munkapad mellől, téged sirat szegény feleséged és nem azt, hogy nem jut azemfedőre, sőt talán vacsorára sem. És a fizetési kényszer problémája ezzel iparoséknál már el is van intézve. A szájától vonja meg nem egyszer az inkasszánsnak adott husz lejeget, — de fizet.

Furcsa, de ezekben az aradi iparosokban

nem az egyes ember, hanem az egész iparos család önzése fejlődött ki.

Az, hogy ingyen dolgoznak a közért, természetes nekik, de azt még ők sem tudják megérteni, hogy

azok, akik csak néhány száz lej fizettek be, 16000 lej kaptak halottjuk után, míg a több ezer lej befizető élők után kevesebb jutna elhalálozásukkor, hogyha az 1600-szor 10 lejes illetékek fizetését beszüntetnék. A szegény ember perselye nem tűri ezt az igazságtalanságot.

Nem nagybankok részvényüzlete ez, amelynél a legzsemérmertlenebb rablást bankszerű tranzakciónak nevezik, hanem jótékony és mindenképp előtti iparos intézmény, amely a tömeg és az egyes tag érdekeit egyformán védi, támogatja, babusgatja.

Mi mással lehetne megmagyarázni, hogy az 500 lejes gyorssegélyeket, amelyek azt a célt szolgálták, hogy az illetéket fizetni nem tudó tagokat a kizárástól megmentették,

most 1000 leje akarják emelni?

Nem különös és „érthetetlen”, hogy ez az intézmény nem arra alapozza jövőjét, amire az „üzleti” alapon álló „rokon”-intézmények, hogy minden erővel kiebrudalják azokat, akikről már nem lehet több bört lenyuzni? Nem különös és furcsa, hogy

945 esetben kifizetett 500 lej gyorssegélyt most már minden tag számára hozzáférhetővé akarják tenni és ezer leje emelik fel?

Egy egyszerű ujságcikk szűk keretében mozgunk, de ugyebár mégis világosabban lát már a nyájas olvasó?

A szegény ember marnok perselyébe bizony tovább kell rakogatni a 10 lejeget.

Tovább, de ritkább adagolás mellett. Azok, akik öregek és veszendők voltak, nagyrészt elhaltak már az első kilenc év folyamán. A második évtizedben gyérebben fordulnak majd elő a halálesetek.

Heti 10—15 lejnél rövidesen nem rag majd többre az illeték.

Popovici timisoarai kerületi kereskedelmi felügyelő, amikor Aradon járt és hivatalos vizaglatot tartott az iparos temetkezési csoport ügykezelése fölött, azt mondta, hogy egész Romániában nincs még egy intézmény, amely a forgalom tíz százalékából adminisztrálna, mint azt az aradi iparosok temetkezési csoportja teszi.

Csodálkozott és — gratulált.

Mi is esedékünk, amikor látjuk, hogy egyesekben olyan hűn ég a vágy a csoport igazgatósági taggá válás után. Csodálkozunk, de azért gratulálunk, hogyha ez a vágy nem önző, nem szennyves, nem robbantási célokra feszül.

Ahol tiz százalékkal adminisztrálnak, ott nem jövedelmi forrás, hanem robotos munkahely az igazgatósági tagság.

Robotos munkahely, amely a köz érdekében folyó munka és nem egyéni érvényesülés céljait szolgálja. A köz érdekében felvetett ötletek, gondolatok, tanácsok akkor is „hatnak, alkotnak, gyarapítanak”, hogyha nem ill az igazgatói székben az, akinek a szájából elhangzottak. „S a háza fényre derül!”

Hasson, alkotson és gyarapítson tehát kívülről az a bizonyos csoport.

Amely olyan izzó energiával akar az intézmény életébe, irányításába kapcsolódni. Legyenek ötleteik, gondolataik, tanácsaik és meg fogják látni, hogy a vezetők megfogadják és meg is köszönik azokat. Jegyzőkönyvi köszönetet is megesszavaznak érte. Venyige-koszoru fogja ékesíteni a tanácsadók fejét.

Az egyesület irányításának szürke akta-munkáját hagyják azonban azoknak, akik a kilenc évi tevékenység próbatízében megedződve, a mai komoly eredményeket elérték.

A temetkezési csoport alapszabálymódosító közgyűlést a hó 11-én, vasárnap tartják meg az Iparos Kulturális nagyteremben. Újra a közgyűlés itélőszéke elé kerülnek ezen a napon az asztalos elnök, matematikus-borbély, szabó-igazgató és társaik. Akadmi fognak, akik szíthokkal és ócsárolással jutalmazták őket. Tudjuk, hogy magánlakások homályában második hete folyik az „ellenzék” kiképzése. Kifogásolni fogják, hogy az igazgató urak közzé szigorral kezelték az egyesület pénzt. Hogy nem adtak, amikor kellett volna. Vad dühvel rontanak nekik, mert nem hajlandók 8000 lejért 16000 lejt adni. El fognak csattanani az ebben a cikkben megemlített propaganda-szótár összes bombái. Az ostrom sikertelensége annak ellenére sem kétséges.

A szegény ember perselye nem fogja megadni magát.

Nem nyílik meg az ostromlók előtt, mert

nem arra kíváncsi, hogy ambíciókat, hanem arra, hogy elesetteket, özvegyeket, árvákat támogasson.

Arad iparossága ezúttal is tudni fogja, hogy mi az érdeke és megingathatatlanul kitart azok mellett, akik ezeket az érdekeket kilenc éven át becsülettel és eredményesen szolgálták. (u)

Das neue Moratoriumsgesetz in Kraft

Das neue Moratoriumsgesetz, welches am 1. März in Kraft trat, hat folgenden Wortlaut:

Art. 1. Der Termin, bis zu dem die von den Bestimmungen des Art. 1 des Gesetzes über die Regelung der laendlichen und staedtischen Umschuldung vom 14. April 1933 vorgesehenen Schuldner ihre dort vorgeschriebenen Zinsen für die von den Bestimmungen des genannten Gesetzes betroffenen Schulden zu zahlen haben, wird bis 1. Juni 1934 verlaengert.

Art. 2. Die Zahlung der halbjährigen Raten die den vom Art. 4 des gleichen Gesetzes vorgesehenen Schuldner vorgeschrieben sind, wird am 1. Juni 1934 beginnen.

Art. 3. Die im Artikel 5 und 6 des obengenannten Gesetzes bestimmten Schuldner können die in diesen Texten vorgesehenen Angebote bis 1. Juni 1934 vorlegen. Die Zahlung der für die Deckung ihrer Schulden vorgesehenen Raten wird mit diesem Datum beginnen.

Art. 4. Die Bestimmungen des Art. 29, Abschnitt 2, des Gesetzes über die Regelung der laendlichen Schulden vom 14. April 1933 wird auch auf die staedtischen Bodenkreditanstalten aber nur bezüglich der Immobiliarexekutionen, erstreckt.

Art. 5. Die Aufhebung der Verfolgungs- u. Exekutionsinstanzen, die vom Art. 29, Abschnitt 2, des Gesetzes vom 14. April 1933 vorgesehen ist, ist auch der Frage der Rekurses vor dem Kassationshof wirksam.

Érdekes állásfoglalás az ipartörvény 101-ik szakasza ügyében

Az aradi ipartestület a kereskedelmi és ipari minisztériumtól kérdezi meg, érvényes-e a régi magyar ipartörvénynek ez az elavult szakasza. — Arad iparossága a tanonclétszám apasztása ellen

Arad. E hó 6-án, kedden délután hat óra. Kor tartotta az aradi Ipartestület rendes havi előjárósági ülését, amelyen Moskovitz Izidor elnök elnökölt. Elsőnek Doiga Mircea titkár terjesztette be a titkári jelentést, amely közli, hogy az aradi Ipartestület által kezdeményezett iparos-kongresszus tervével kapcsolatosan az Ipartestületekhez intézett kérdésekre beérkezett válaszokból kitűnik, hogy a Testületek többsége azt kívánja, hogy a kongresszust Clujon tartsák meg. Így az aradi Testület átirattal fordult a cluji testülethez, kérve, hogy vállalja el a kongresszus rendezését. A kongresszus megtartására husvét másodnapját javasolták. Javasolták azt is, hogy a kongresszus programján elsősorban az iparosságnak a Munkakamarákból való kiválasztásának ügye, a betegsegélyező ügyek és az adókérdések szerepeljenek. A jelentés a továbbiakban közölte, hogy februárban 18 új iparendélyt váltottak ki Aradon, vissza pedig egy engedélyt kaptak. Hónig Árpád a pénztárjelentést olvasta fel ezután, Moskovitz Izidor pedig kegyeletes szavakkal emlékezett meg Pop C. Istvánról és Goldis Lászlóról. A két elhunyt államférfi emlékének felállítását adózott az ülés. Az elnök ezután méltatta Kotilla József 75 éves

születésnapjának és 50 éves iparosságának jubileumát

Hosszú és szenvedélyes vita folyt az 1884. évi XVII. törvénycikk hírhedt 101. szakaszáról, amely a munkaadóknak lehetővé teszi, hogy rendes tanoncidó nélkül is felzabardithassanak tanulókat. Az aradi ipartestületen az a gyakorlat, hogy ilyenkor más mesterhez próbamunkára utasítják a tanoncot és csak akkor kap munkakönyvet, ha beigazolódik, hogy érti a mesterséget. Gabos Jenő dr. ügyész javaslatára kimondták végül, hogy kérdést intéznek az ipari és kereskedelmi miniszterhez, hogy az említett elavult törvény-szakasz érvényes-e Romániában?

Elénk vita tárgyát képezte a tanoncok számarányának ügye is. E tekintetben Arad iparossága egyöntetűen a korlátozás ellen foglalt állást. Elégge korlátozza a tanoncok számát a leromlott gazdasági helyzet. A 125 aradi szabómester mindössze 35 tanoncot tart.

Ülés végén a hátralékos ipartestületi tagdijak behajtásának szigorítása ügyében foglaltak állást, majd kimondták, hogy a jövőben minden hó első keddjén délután 4 órára hívják össze az előjárósági ülést és 5 órakor abban az esetben is megtartják, ha a tagok nem jelentek meg határozatképes számban.

A szakácsokat, szakácsnőket, cukrászokat, portásokat, kocsisokat, sofőröket, házi mechanikusokat és fűtőket is be kell iratni a munkásbiztosítóba

Minden havi 6000 lejen aluli fizetésű háztartásoknál alkalmazott egyén bejelentendő. — A különböző egyesületek alkalmazottai is ebbe a kategóriába tartoznak.

A bejelentési könyvszer határideje április elseje

Mint értesülünk, a bucaresti-i országos munkásbiztosító pénztár igazgatósága legutóbbi ülésén elhatározta, hogy

a munkásbiztosítás kötelező voltát kiterjeszti a háztartási alkalmazottakra és egyéb olyan alkalmazottakra, akik eddig nem voltak tagjai a pénztárnak. A bejelentési könyvszer április elsejétől kezdődik, tehát ettől a naptól kezdve be kell jelenteni biztosítás céljából az aradi kerületi munkásbiztosító pénztárnál (Str. Paris 1., volt Munkás Otthon), a szabaleányokat, szakácsokat és szakácsnőket, cukrászokat, portásokat kocsisokat, nevelőnőket, sofőröket, a központi fűtéssel rendelkező házakban dolgozó mochanikusokat, fűtőket, valamint mindazokat, akiket a háztartásban alkalmaztak és akiknek havi fizetése nem haladja meg a haterjedt lejt. Ugyanebbe a kategóriába tartoznak a szabadfoglalkozásúak (orvosok, ügyvédek, stb.) alkalmazottai, valamint azok, akik különböző egyesületek alkalmazásában állanak és eddig még nem voltak tagjai a betegsegélyező pénztárnak.

Az új kategóriák bevonásával a törvény orvosi kezelést és táppénzt, valamint aggkori biztosítást akar adni mindazoknak, akik eddig nem részesültek ebben. Április elsejétől kezdve az érdekelt munkaadóknak az aradi betegsegélyező pénztárnál 20 lejes áron kis könyvecskéket kell beszerezniük és ezekbe a könyvekbe ragasztják be hetenként azokat a bélyegeket, amelyeket a járulék befizetése ellenében kapnak. Az alkalmazottakat öt osztályba sorozza a törvény. Az első osztályhoz tartoznak azok, akiknek napi fizetése nem haladja meg a 24 lejt, heti fizetése a 144 lejt s havi fizetése a 600 lejt. Ezek 6 lej járulékot fizetnek hetenként és ennek ellenében betegség esetén 58 lej heti, elhalálozás esetén pedig kétezer lej temetkezési segélyt kapnak. A II. osztály tagjai (600—1125 lejes havi fizetéssel) 12 lej járulékot

fizetnek, 119 lejes havi betegsegélyt és háromezer lejes temetkezési segélyt kapnak. A III. osztály tagjai (1125—1975 lejes terjedő havi fizetéssel) 22 lej illetéket fizet hetenként, 217 lej havi betegsegélyt és 3500 lejes temetkezési segélyt kap. A IV. osztály tagjai (1975—2475 lejes terjedő havi fizetéssel) 30 lej havi járulékot fizet, 315 lejes havi betegsegélyt és 4000 lejes temetkezési segélyt kap. Az V. osztályba tartoznak mindazok, akiknek napi fizetése meghaladja a 99 lejt, heti fizetése az 594, havi fizetése pedig 2475 lejt. Ezeknek hetenként 36 lejes járulékot kell fizetniük, amelynek ellenében 420 lejes havi betegsegély és 5000 lejes temetkezési segélyre tarthatnak igényt. A betegsegélyzői illeték felét a munkaadónak, másik felét pedig az alkalmazottnak kell fizetnie.

Senki sem fogadhat fel alkalmazásba biztosításra kötelezettet, mielőtt meg nem győződött arról, hogy a folyó biztosítási illetékek fizetésével hátralékban nincs.

A törvény súlyos büntetést ír elő mindazokra, akik a bélyegeket idejében való felragasztását elmulasztják, akik az alkalmazott fizetéséből vonják le a munkaadót terhelő járulékokat, ha olyant biztosítottnak jelentenek be, akik nem állnak a bejelentő szolgáltatásban, vagy elősegítik nem biztosított alkalmazottnak a biztosítás előnyeiben való részvételt. Azt a főnököt, akinek alkalmazottja után a megbetegedés időpontjában nem voltak felragasztva az esedékes bélyegek, terhelni fogja a betegséggel, illetőleg annak kezelésével felmerülő minden költség és kiadás.

Vendéglőben

— Husz vagy harminc lejes menüt kíván uradagod?
— Mi a különbség?
— Tíz lej.

Dokumentumok az építőiparosság szerzett jogainak elismertetéséért vívott harcból

Múlt számában részletes cikket közölt Az Iparos az építőmesterek és kőművesmesterek szerzett jogainak elismertetéséért folyó küzdelem mai állásáról. Veterány Viktor dr. timisoarai ipartestületi és kisipari szindikátusi ügyész szenzációs

nyilatkozata alapján megírtuk, hogy a nagyfontosságú ügyben végleges döntés még nincs. Alábbibban a megindult mozgalom aktáit közöljük szözszerinti magyar fordításban.

Milyen záradékot írt Anghelescu közoktatásügyi miniszter Veterány Viktor dr. emlékiratára?

Mint annak idején Az Iparos és valamennyi napilap megírta, Anghelescu miniszter kedvező záradékkal látta el a szerzett jogok elismertetése érdekében hozzá juttatott emlékiratot. A kedvező záradék szözszerinti magyar fordítása a következő:

A szerzett jogok tiszteletben tartandók; körlevélben értesítendő az érdekeltek, hogy az ügy végleges rendezéséig mindenki akadálytalanul és háborítatlanul folytathassa mesterségét. Anghelescu s. k.

Veterány dr. emlékirata a jogi érvek egész sorozatával igazolja a szerzett jogok érvényességét

Veterány Viktor dr. memorandumja, amelyre az ügyben illetékes közoktatásügyi miniszterium eszidőszérii legfőbb képviselője, Anghelescu miniszter a fenti záradékot írta, szözszerinti magyar fordításban a következőképpen hangzik:

Miniszter Ur!
Alulírottak, hivatkozással az erdélyi és bánági építőmesterek Clujon, 1933. évi április hó 9-én tartott kongresszusán hozott határozati javaslatára, tisztelettel indítványozzuk, hogy a Mon. Of. 1933. nov. 30-án, annak 281-ik számában megjelent Építészakamarák szervezéséről szóló törvény végrehajtási utasításának 38-ik paragrafusa, a következőképpen bővítsessék ki:

A nevezett 38-ik szakasz eredeti szövege a következő:

38. §. Az 1. §-ban megjelölt diplomával rendelkező építészek mellett azok is építésznek számítanak, akiket az építészeti akadémia a miniszteriummal karöltve felvesz az elismert építészek listájába, valamint mindazok, akikről említett két szerv megállapítja, hogy szerzett jogaik vannak.

Folytatólagosan a következő szöveg csatolását indítványozzuk:

„Erdélyben, a Bánságban, Körösvölgye, Máramaros és Bukovina területén mindazon jelenlegi építőmesterek és kőműves mesterek, akik a fenn jelzett területeken érvényben lévő törvényes képzéssel rendelkeznek.

a jövőben is megtartják jogukat és felvannak jogosítva az építészethez tartozó mindennemű terveket és tervezéseket aláírni és az építkezéseket elvégezni úgy, mint a múltban is, valamennyi eddigi joguk fentartása mellett, valamint jogukban van az ezzel kapcsolatban levő peres ügyekben a bíróságok előtt mint szakembereknek vagy választott bíráknak szerepelni.”

Indokolás:

Tekintettel arra, hogy szerzett jogokról van szó, elsősorban az általános jogi helyzetet kell tekintenünk, márpedig a törvények nem hozhatók visszaható érvénnyel! Ennek folytán

az építőmesterek, (Baumeister) és kőműves mesterek szerzett jogai sem nem támadhatók meg, sem meg nem semmisíthetők az építészakamaráról szóló törvény, illetve annak végrehajtási utasítása által.

Az alkotmány 15-ik és 17-ik szakasza értelmében és különösen az építészeti szakoktatás szervezéséről szóló törvény (Mon. Of. 108. számú, 1932. május 12) értelmében

a szerzett jogok érvényben maradnak”

és a Mon. Of. 1932. évi nov. 11-én megjelent 281. számában megjelent építészeti kamara szervezéséről szóló végrehajtási utasítás 38-ik szakasza szerint

az építészeti mesterséget „mindazok tizhetik, akikről ugyanazon szervek megállapítják, hogy szerzett jogaik vannak”.

tebát mindezek értelmében kérjük

a szerzett jogok tiszteletben tartását.

Mivel azonban sajnálattal kell megállapítanunk, hogy azok, akik ezen törvényt végrehajtani vannak hivatva, nem veszik tekintetbe a szerzett jogokat, ennek folytán tisztelettel kérjük a sürgős és szigorú intézkedést, mivel ellenkező esetben

számítalan kártérítést perre van kitérés és ez az új helyzetben az építő- és kőműves mesterek tönkretételét eredményezheti.

Egyes városokban, mint például Clujon, az itt mellékelt 28345—1933. számú rendeletet becsatolták ki, amely szerint 1933. február hó 15-vel csak az építészeti kamara felvett személyektől származó tervek fogadtatnak el.

Ezen tény bizonyítására, hogy fent jelzett eljárással a szerzett jogok nem tartatnak tiszteletben, hivatkozunk a Mon. Of. 1929 évi április hó 5-én megjelent 74-ik számában és 1932. évi augusztus 11-i 187-ik számában, valamint az 1933. évi április 19-i 89-ik számában megjelent miniszteri rendeletekre, melyek az 1884. évi ipartörvény alapján adattak ki, amely ipartörvény jelenleg még érvényben van Erdélyben és a Bánságban és az 1893. évi törvény alapján, amely Bukovinában van érvényben, ezekben a rendeletekben pontosan körül írtva az építő- és kőművesmesterek hatásköre. Dacára annak, hogy

említett miniszteri rendeletekben az építő- és kőművesmesterek joga megrövidített, elvárjuk, hogy legalább ezen miniszteri rendeletekben megállapított szerzett jogok tartassanak tiszteletben.

Annál is inkább kérjük ezt, mivel az Ipar- és Kereskedelmi Miniszterium 1932. szeptember 1-én kelt 71387 és 1932. november 19-én kelt 933041 számú átiratával felhívta a Közoktatásügyi Miniszter ur és az Építészeti Akadémia figyelmét ezen szerzett jogok figyelembe vétele érdekében.

Hogyan hajtotta végre Cluj város az új törvényt?

Cluj, Polgármesteri Hivatal 28345—1932. sz. Tisztelettel értesítjük, hogy a miniszterium 1934. január 15-én kelt 971. számú rendelete értelmében, amellyel az Építészeti Kamara törvényének végrehajtását rendeli el, egy utolsó terminust engedélyezett a jelenlegi helyzet rendezésére. 1934. febr. 15-ig Cluj polgármesteri hivatala elfogad autorizációra terveket, amelyeket az építészakamarába felvett tagok írtak alá, illetve igazolják, hogy erre vonatkozó kérvényeket a törvényes határidőn belül elküldötték. 1934 évi február 15-től március 15-ig azon személyek tervei fogadtatnak el autorizáció végett, akik igazolni tudják, hogy aktáik átadásáért befizették az Építészeti Kamarának járó díjakat; ezen idő után csak azon építészeti tervek fogadtatnak el autorizáció céljából, akik igazolni tudják, hogy az Építészeti Kamaráról szóló törvény és annak végrehajtási utasítása alapján befogadtattak az Építészeti Kamarába. Ennek folytán felszólítjuk, hogy okmányait, valamint a szükséges összeget minél előbb beküldeni sziveskedjék a kinevezett bizottság részére, hogy képesítését vizsgálhassák. Cluj város polgármesteri hivatala közbenjár ugyanazon céllal az Építészeti Akadémiánál, benyújtva azon építészek névsorát, akik kérték elismerésüket, illetve felvételüket az Építészeti Kamarába.

Tagadhatatlan, hogy az építési engedélyeket a múltban csak az építőmesterek és kőműves mesterek által benyújtott tervek alapján, illetve ezek iparengedélye alapján adták ki. Ez tisztán kitűnik az 1933. december 9-iki 151037 számú rendelet, utolsó szakaszából; (megjelent a Mon. Of. 1933. dec. 15-i 291. számában) és csak ezek voltak jogosítva épületeket emelni. Ennek folytán természetes is, hogy mindazok jogai, akik az 1932. évi május hó 12-ig bezárólag nyerték el iparengedélyüket, nem szüntethetők be, ennek folytán az említett törvények értelmében,

mint harmadik kategóriának, azoknak is joguk van az építészeti mesterséget űzni, akik mint építész- és kőműves mesterek az 1932. évi május hó 12-ig bezárólag nyerték el iparengedélyüket.

Ezeknek szerzett jogaik vannak még azon esetben is, ha mint képesített építészek már fel lettek véve az építész-kamarába.

Tekintettel arra, hogy az építészeti akadémia mellett kinevezett bizottság még nem fejezte be munkálatait a felleveendő építészek kimutatására vonatkozólag, tisztelettel kérjük közbenjárását, illetve méltóztatassák elrendelni, hogy az

építészeti kamara szervezéséről szóló törvény hatályon kívül helyztessék.

Samoil s. k. elnök.

M. Calboreanu s. k. főtitkár.

Erdélyi és Bánsági Építőmesterek Szindikátusa: Moldevan s. k. elnök.

Dr. Veterány ügyész

RADU MATEI LEVELE.

A nagyfontosságú ügyben, mint lapunk múlt számában is közöltük, Radu Matei hírneves bucurestli ügyvédet bízta meg a külföldi. Radu Matei Veterány Viktor dr. táviratára egy alábbi levéllel válaszolt:

Mélyen tisztelt Kartárs Ur!

Azonnal válaszolok a valóban rendkívüli sürgősséget igénylő táviratára. Amint el is vártam, a közoktatásügyi miniszter ur, aki egy jómagamat és megértéssel kezelte ügyünket, akadályozva volt ennek kifejtésében az építészeti akadémia dékánja által, aki nem tudja, vagy nem akarja megérteni, az erdélyi és bánági építőmesterek és kőművesmesterek szerzett jogait.

Anghelescu közoktatásügyi miniszter ur rendelkezésre egy bizottság alakult, amelynek tagja: Petre Antonescu, az építészeti akadémia rektora, Ciortan az Építész Szövetségének dékánja és Valer Roman, az igazságügyi miniszterium államtitkára, akik hivatva vannak a két képesítési csoport szerzett jogainak tanulmányozására és indítványt tenni az ügy rendezésére az illetékes miniszteriumnak az általunk közösen megbeszékelt beadvány alapján.

Valer Roman, mint az osztrák-magyar törvények szakértőjét nevezték ki ebbe a bizottságba.

Az első pont, amelyről ezen bizottságnak határozni kell, a lehető legrövidebb időn belül, az építészeti kamara törvénye felfüggesztésének szükségessége, hogy az érdekeltek folytathassák mesterségüket, az ügy végleges rendezéséig.

Ezen bizottság munkálatairól állandóan értesíteni fogom, különben is rövidesen felkeresem Valer Roman urat, az igazságügyi miniszteriumban.

Teljes tisztelettel üdvözlö barátság

RADU MATEI s. k.

Alapján befogadtattak az Építészeti Kamarába. Ennek folytán felszólítjuk, hogy okmányait, valamint a szükséges összeget minél előbb beküldeni sziveskedjék a kinevezett bizottság részére, hogy képesítését vizsgálhassák. Cluj város polgármesteri hivatala közbenjár ugyanazon céllal az Építészeti Akadémiánál, benyújtva azon építészek névsorát, akik kérték elismerésüket, illetve felvételüket az Építészeti Kamarába.

A RÉGI MAGYAR IPARTÖRVÉNY ELSŐ MÓDOSÍTÁSA MINISZTERI RENDELET UTJÁN.

Kivonat a Mon. Of. 1929. évi április 5-én kelt 74. számából:

Mi, az Ipar- és Kereskedelmiügyi Miniszterium államtitkára, tekintetbe véve az 1884. évi XVII. törvényt, illetve annak 46188—1884 számú

végrehajtási utasítását, amely jelenleg még érvényben van azon területeken, amelyek azelőtt a régi magyar királysághoz tartoztak; tekintettel továbbá arra, hogy az ugynevezett építőmesterek, kőművesmesterek és kőművesek között, akik ezen törvény alapján üzik iparukat, gyakoriak a hatásköri túllépésekből származó vitás kérdések, elrendeljük: 13905—1929. sz. rendeletünket a következőképpen módosítjuk:

1. Az építőmesterek jogosítva vannak elvállalni és elvégezni bármilyen építkezést, valamint ezzel kapcsolatban levő mindennemű ipari munkát, amely az általuk elvállalt építkezés kiegészítő részét képezi.

2. A kőműves mestereknek jogukban áll föld és falazási munkákat végezni, valamint teljes épületeket is emelni a következő feltételek mellett:

a) a tetőtartó külső falak fesztávolsága nem lehet több 10 méternél.

b) A helyiségek nagysága, amelyeket ezen falak körülvesznek, nem lehet 7 méternél hosszabb.

c) A falak magassága a talaj legmélyebb pontjától számítva a tetőzet aljáig nem lehet magasabb 6 méternél, ezenkívül javításokat, változtatásokat végezhetnek bármilyen épületnél, ha a munkát nem befolyásolja a teljes épület stabilitását. Ha ilyen mű javítások és változtatások befolyással volnának a teljes épület stabilitására, akkor az ilyen munkát csak azon épületeknél végezhetik el, amely épületeket jelen fejezet értelmében jogosítva vannak építeni.

3. A kőművesek elvégezhetik és elvállalhatják olyan épületek építését, amelyeknél a tetőtartó külső falak fesztávolsága nem haladhatja meg a 4,5 métert, míg a talajtól a tetőalig számított ház magasság nem haladhatja meg a 3 métert és nem lehetnek alapincóze; ezenkívül elvégezhetnek mindennemű javítást, amely nem befolyásolja az épület stabilitását.

4. Minden egyes kategória elvégezheti ezenkívül azon épületek lebontását is, amelyek építéséhez jogosítva van.

AZ ÉPÍTŐMESTEREK, ÁCSMESTEREK, KISIPAROS KŐMŰVESEK ÉS KISIPAROS ÁCSMESTEREK JOGAINAK 1932 ÉVI ÚJABB MEGÁLLAPÍTÁSA MINISZTERI RENDELET ALTA

Ipar és kereskedelemügyi minisztérium. 38955. sz. 1932 évi július 29-én kelt miniszteri rendelet megjelent a Mon. Of. 1932 évi augusztus 12-i 187. számában.

Az építőiparhoz tartozó 5 iparos kategória és pedig: építőmesterek, kőművesmesterek, ács-mesterek, kisiparos, kőművesek és kisiparos ácsok munkakörének jogait további határozatig a következőképpen rendezzük:

1. Az építőmesterek elvállalhatnak és elvégezhetnek bármilyen házépítést, beleértve mindennemű ipari munkát, amely azon házépítéshez tartozik.

2. A kőművesmesterek elvállalhatják és elvégezhetik földszintes házak építését az építéshez tartozó mindennemű ipari munkával egyetemben a következő feltételek mellett:

a) A külső, tetőtartó falak fesztávolsága nem haladhatja meg a 15 mtr.-t.

b) A ház magassága, a talaj legmélyebben fekvő pontjától számítva a tetőzet aljáig nem haladhatja meg a 26 mtr. magasságot.

c) Az épület belsejében csak olyan helyiségek vannak engedélyezve, amelyeknek tetőtartó falai nem haladják meg a 6 méteres fesztávolságot. Mindazon épületeknél, amelyeknek méretei meghaladják a fenti méreteket, nem végezhetnek el más, mint földmunkát, falak emelését, de mindezeket csak egy építész vezetése alatt.

3. Az ács-mesterek elvállalhatják és elvégezhetik faházak építését, favázak emelését, valamint mindennemű, ezzel kapcsolatos ipari munkát a 2) pontban meghatározott méretek keretein belül, illetve mindennemű ácsmunkát.

4. A kisiparos kőművesmesterek elvégezhetnek mindennemű javítást és változtatást, amely nem érinti az illető épület stabilitását és amelyhez nem szükséges a földszintes háznál magasabb kőművesállvány. Ezenkívül falvakon az ács-munkák kivételével elvégezhetnek mindennemű a házépítéshez tartozó munkát, de csakis földszintes; pince nélküli házakat emelhetnek, amelyek nem foglalnak magukban kettőnél több szobát és egy konyhát, amelyeknek tetőtartó külső

fala egyenes vonalban van és amelynek külső falainak fesztávolsága 6 méternél kisebb.

5. A kisiparos ács-mesterek vállalhatnak padlázást, kerítéseket, tyúkólakat, kapukat és ajtókat összeállítatlan állapotban, valamint az épületeknél a szakmájukhoz tartozó mindennemű javítást, amelyek nem érintik az épület stabilitását és ha nem szükséges a földszintnél magasabb állványok emelése. Falvakon jogukban van ezenkívül a földszintes házak ácsmunkáit is elvégezni mindazon földszintes házaknál, amely a kisiparos kőművesmesterek hatáskörébe tartozik.

6. Azon vidékeken, ahol egységes típusú házak építése van szokásban, ezeknek építését elvégezhetik a kisiparos kőműves- és ács-mesterek még akkor is, ha ezeknek a háznak mérete meghaladja a 4. pontban megjelölt méreteket.

7. Minden egyes kategória elvégezheti azoknak a háznak lebontását is, amelyeknek építésére jogosítva van.

Az 1933. évi változtatás az építő- és kőművesmesterek jogait illetőleg

A Mon. Of. 89. száma. 1933 évi április hó 19-én.

A 7895 számú 1933 április 11-én kelt miniszteri rendelettel megváltoztatjuk a 67.187/1932 számú rendeletünk I. szakaszának a) és b) pontjait a következőképpen:

Az a) pont a következőképpen módosul: Az építőmesterek jogosítva vannak elvállalni és elvégezni bármilyen építkezést, beleértve az ahhoz tartozó és kiegészítő részét képező ipari munkákat, utóbbiakat azonban csak azon esetben, ha azokat saját műhelyeikben vagy saját berendezésükkel végzik el. Ellenkező esetben nevezett ipari munkákat csakis képeaitással és iparengedéllyel rendelkező iparosokkal végeztethetik.

A b) pont a következőképpen módosul: A kőművesmesterek jogosítva vannak földszintes házak építését elvállalni és elvégezni, beleértve az ehhez tartozó és kiegészítő részét képező ipari munkákat a következő feltételekkel:

Általában épületek emelését csak olyan iparosok végezhetik el, akiknek erre jelen rendelet értelmében joguk van.

Kivételt képeznek a) Magánosok, vagy jogi személyek és hatóságok, amelyek saját részükre építenek és saját rezsiükben, azonban azon feltétellel, hogy a munkálatok állandó felügyeletére felvett személyzetnek meg legyen a fenn kimutatott képesítése.

b) Építész, építőmester, ácsmester, kőművesmester vagy kisiparos ácsmester özvegyének árváinak, ha valamely megkezdett munka bevégezése előtt halt meg az illető, meg van engedve a megkezdett munka befejezése, ha erre a célra egy megfelelő képesítéssel rendelkező munkavezetőt szerződtetnek.

Jelen rendelet a Mon. Of.-ban való megjelenésével egyidejűleg lép életbe és helyettesíti az 1928 évi 34.978 és 1927 évi 57.199 számú rendeleteket.

1. A tetőtartó külső falak fesztávolsága nem haladhatja meg a 15 métert.

2. A legmélyebben fekvő ponttól az ereszig számított magasság nem haladhatja meg a 6 métert.

3. Az épület belsejében nem lehetnek helyiségek, amelyeknek tetőtartó falai 6 méternél nagyobb fesztávolságúak. Azon épületeknél, amelyek a fenti méreteket meghaladják, a kőművesmesterek csak a földmunkákat végezhetik el, valamint a falazásokat, de ezeket is csak egy építész vezetése, illetve felügyelete alatt.

Ami a kőművesmester ama jogát illeti, hogy az általa vállalt épületnél a hozzátartozó többi ipari munkát is elvégezhesse az ahhoz a feltételhez van kötve, hogy ezeket a munkákat vagy saját műhelyében végezze, vagy saját felszerelésével, ellenkező esetben ezeket a munkákat csak képesített és iparengedéllyel rendelkező iparosokkal végeztetheti.

Az új pótdadó nem jelent teherkönnyítést, de kezelése egyszerűbb a globális adóénál

Jövedelmi pótdadót csak az évi 10.000 lejnél magasabb jövedelmek után vetnek ki. — Bankbetétek sem fizetnek jövedelmi pótdadót. — Milyen címen eszközölnék levonásokat a pótdadó-alapból?

Bucuresti. Legújabb jelentések szerint az új adóreform sok változáson ment át, amíg a törvényhozás asztalára került. Részint túlságosan expressz-tempóban készült el a javaslat, részint a külföldi hitelezők szakértőinek voltak észrevételeik, amelyek érdemesek voltak a megvizsgálásra és így még a beterjesztés előtt való napon is módosították a javaslatokon. A módosítások nem lényegbevágók és nem tudhatni, hogy a parlamenti tárgyalás során nem következnek-e további átalakítások, ezért csupán a leglényegesebb változásokról számolunk be itt, mégpedig

a globális adó eltörlése ellenében létesített új jövedelmi pótdadóval

kapcsolatosan.

A globális adó ez év április 1-ével megszűnik és helyébe a jövedelmi pótdadó lép — supracota, ahogy románul nevezik — amelyet az elementáris adókra fognak alkalmazni mégpedig úgy a fizikai, mint a jogi személyek terhére. A jövedelmi pótdadó sorsa teljesen egyezik az elementáris adókéval, egyszerre írják azokkal elő, együttesen hajtják be, a pótdadó alapja is egyezik a kereseti adókéval, illetőleg ezeknél a megállapított elementáris adó összegével kevesebb, mert a megállapított adó összege a pótdadó alapjából nába veendő. Egyetlen kivétel a fizetésből és nyugdíjból eredő jövedelem, amely 30 százalékkal csökkentett összegében veendő a pótdadó alapjából.

A bankbetétekből eredő jövedelmek nem

esnek jövedelmi pótdadó alá.

Levonásoknak van helye a pótdadó megállapításánál a következő esetekben:

a) Poigári Perrendtartás 521. szakasza értelmében a Casa de Depunerinél fizetett kamatok, kereskedelmi, ipari és mezőgazdasági üzemek kimutatható veszteségei, de legfeljebb az elementáris adóknál megadózott jövedelem határáig.

A levonásokra irányuló igényt május 15-ig kell bejelenteni igazoló okmányok kíséretében az illetékes adóhivataloknál. Aki a levonások folytán adómentes maradna, az 2 százalékos minimális jövedelmi adót fizet a kereseti adó alapjául megállapított jövedelem után.

A jövedelmi pótdadó csak olyan jövedelmek után vettetik ki, amelyek elérik az évi 10.000 lejt.

A jövedelmi pótdadó kulcsa 10.000 lejes jövedelemnél 0.80 százalék, tehát 80 lej, ezenfelül ezer lejenként 9 lej adó 20.000 lejes jövedelemig, amelynél már a kulcs is emelkedik 0.85-re. Harmincezer lejnél a kulcs 1.20, hatvanezer lejnél 2.05, 120.000 lejnél 3.50 (adó 4.200 lej), 180.000 lej jövedelemnél a kulcs 5.15, az adó pedig 9.270 lej. Az adó kulcsa ezután progresszíve emelkedik úgy, hogy öt millió lej jövedelemnél a kulcs 24 százalékra, az adó összege pedig 1.200.000 lejre szökik fel.

Az új pótdadó nem jelent számbajövő terhelteherkönnyítést az eltörölt globális adóval szemben, csak kezelése lesz egyszerűbb mégpedig úgy az adófizetők, mint a kincstár szempontjából.

Széljegyzetek az aradi vendégiparosok adó, illeték és birságolási eseteihez

Az Iparos ez évi 8-ik számában megjelent és az aradi vendégiparosok adójára és italmérési illetékére vonatkozó közlemény több téves adatot tartalmaz. A közlemény az aradi vendéglősök adójának külön rendszer szerinti behajtásáról emlékezik meg, azon erős kitételrel, hogy

a vendégiparos nem tartozhatik az államnak és nem türik meg, hogy hátralékban maradjon

Le kell szögezni, hogy ilyen rendelet nem létezik. Egészen másról van szó; nem is miniszteri rendeletre, hanem a szeszmonopol vezérigazgatóságának rendeletére kell gondolnunk, a mely nem egyéb, mint

a minden évben megismétlődő és a pénzügyigazgatóságokat szokásosan figyelmeztető sablonos rendelkezés, hogy a szeszmonopol-törvény 225. szakaszában foglalt utasítás betartassék.

Ismeretes, hogy ez a törvény-szakasz aképen rendelkezik, hogy mindazon italmérési engedélytulajdonostól,

aki a negyedévenként fizetendő és a negyed-év első napján esedékes italmérési engedély „illetéket” a negyedév második hónapja végéig nem fizeti be, italmérési engedélyt el kell vonni, illetve az engedély hatálya automatikusan megszűnik.

A törvény ezen szigorú rendelkezését valameny-nyi vendégiparos ismeri és alig akad olyan vendégiparos, aki ezt a sokszor súlyos tarhet idejében ne igyekeznék magáról lerázni, még akkor is, ha ezzel egyéb fizetési kötelezettségeit kell elhanyagolnia.

Ettől függetlenül az adóbehajtásoknál behajtott összegeket a pénzügyi közegek méltányosságból elsősorban az engedély-illetékre számolják el, nehogy az adózó polgár létfeltétele veszélynek legyen kitéve.

Ha a pénzügyminiszterium olyan rendelkezést adott volna ki, hogy a vendégiparos állami adótartozását soron kívül és kíméletlenül hajtsák be, eltérően a többi adózó polgárok adóinak behajtási módszerétől, az

teljesen törvénytelen lenne, mert az állami egyenes adókról szóló törvény nem ismer kíméltetést az adófizető polgárok között és nem tartalmaz olyan rendelkezéseket, amely

állami adótartozásaik meg nem fizetése esetében a vendégiparosok iparának beszüntetését vonná maga után. De mint említettük,

ilyen rendelet nem is létezik.

A létező és a szeszmonopolium vezérigazgatósága által kiadott rendelet tehát

csak az engedély illetékre vonatkozik és teljesen törvényes, mert a szesz-törvény rendelkezésén alapszik.

Ezen rendelkezés, amint azt annak idején a törvény-tervezet indoklásában Dr. Popovici akkori pénzügyminiszter kifejtette, nem egyéb, mint két szerződő fél között létre jött szerződés határozománya. Az állam, mint az italmérési jog egyetlen és kizárólagos tulajdonosa, amidőn azt az italmérési engedéllyel az állampolgárra átruházza, joggal megkövetelheti, hogy a jogbérletet vagyis az italmérési illetéket a jogbérlet vendégiparos pontosan fizesse is, ha pedig azt elmulasztja, a jogbérlettel ellátottnak tekinti.

A magánjog alapelvei szerint a miniszter ezen álláspontja helyes is, hiszen a lakó is elveszti lakhatási jogát, ha a lakbért nem fizeti.

Ami a vendégiparosok birságolását illeti, nem lehet épen zaklatásnak, vagy üldözésnek minősíteni a helyiségváltoztatás vagy új helyiség megnyitása esetében, ha az az engedély átirása vagy az új engedély kiadása előtt történt, mert a törvény világosan úgy rendelkezik, hogy

új vendégipari üzemből vagy a megváltoztatott helyiségben szesz italok kimerése csak akkor történhetik, ha a vendégiparos italmérési engedélye már át van írva, illetve

Megkegyelmezett a miniszter Arad, Oradea Targu Mures és Lugoj iparkamaráinak

Husz kereskedelmi és iparkamara fog az országban működni. 50 százalékkal redukálják az iparkamarák számát

Bucuresti jelentés szerint az iparkamarák reformja még mindig nem érkezett el ahhoz az utolsó fázishoz, amely végleges formáját mutatná. Az új kereskedelmi miniszter elég lényegesen átalakította elődje reformtervezetét, de nem lehetetlen, hogy a javaslat még további módosításokon is át fog menni, mielőtt a parlament végleges formájában törvénnyé emeli. Tegnap a Sfatul Negustoresc egy küldöttsége járt Theodorescu Miklós kereskedelmi miniszternél és közölte vele a kereskedői szervek bucuresti-i nagygyűlésén elhangzott kívánságokat, amelyek közt ott szerepel a gyakorlatban szükségesnek mutatkozó érdekképviseleti szervek fentartása és ezek autonómiájának biztosítása azáltal, hogy azok ne legyenek a kormányok tetszése szerint bármikor feloszthatók.

A miniszter közölte a küldöttséggel, hogy az érdekeltségek kívánságait teljesítendő, sikerült nem kevés megerőltetéssel felemelni a megmaradó Kereskedelmi- és Iparkamarák számát huszra felemelni. Az eredetileg tizenkettőben megállapított létszámban szereplő Kamarákon kívül megmaradnak Arad, Oradea, Băcău, Sibiu, T-Severin, Targu-Mures és Lugoj kamarái. Arról is letett a kormány, hogy a Kamarák vagyonát — különösen a nyugdíjalapokat — állami kezelésbe átvegye.

A kamarai reform Theodorescu-féle változata némileg tisztázta azt a célt is, amelynek érdeké-

ben a reform készült: a kamarai illetékekhez leszállításának tervét. Eddig az ipari és kereskedelmi adónak 1 százaléka volt a kamarai illeték, ezenül 0.50 százalék lesz, a Kamarák maguk pedig szintén kötelesek lesznek ötven százalékkal leszállítani minden szolgáltatásuk — bizonyítványok, bejegyzések, stb. — díját. Az illeték-bevételekből legfeljebb 30 százalék fordítható a Kamara személyi és dologi kiadásaira, 10 százalék a Kamarák szövetségéé, 5 százalék pedig a kereskedelmi minisztérium u. n. propaganda-alapjáé. Nem szól azonban a javaslat arról, hogy mire fordítható vagy fordítandó a bevételek további 55 százaléka? Valószínűleg így is sor kerül a kamarai tisztviselők számának leszállítására. A költségvetés jóváhagyása alkalmával

a kereskedelmi miniszter minden Kamarára nézve meg fogja állapítani, hogy hány tisztviselőt alkalmazhat.

Nem intézkedik viszont a javaslat az esetleg feleslegessé váló tisztviselők sorsáról.

Újítás az is, hogy a kamarai tagokat nem mint eddig négy osztályba — nagy- és kis-kereskedelem, nagy- és kisipar — sorozzák, hanem szakmák szerint, de lajstromos listákkal választják.

Leszállítják a bélyegilletékeket és a postatarifát

Csökkenteni kell a bélyegilletéket és a postatarifát, mert a közönség leszokik az igazságkeresésről és a postáról

Hivatalos megállapítás: Az állami bevételek nagymértvű csökkenésének egyik oka kétségtelenül az, amire a pénzügyminiszter már a tárgyalás alatt álló adóreform előterjesztésénél rámutatott:

a közönség nem bírja a magas állami szolgáltatásokat, adót, illetékeket, bélyegkötelezettségeket

s inkább elkerül olyan lépéseket, amelyek pénzbeli áldozatokkal járnak, mert nincsen abban a helyzetben, hogy ezeket a pillanatnyi áldozatokat meghozza még később várható előnyök reményében sem. A háború előtt Erdélyben 50 fillér volt a kérvény-bélyeg, a regátban pláne csak 25 és 30 bani, a mai 13 lej azonban sokkal több, mint a békebeli fillérek voltak. Még jobban éreztetik hatásukat a magas bélyegilletékek a peres eljárásban, hol nemcsak az áruforgalomnak a nyomasztó gazdasági viszonyok következtében beállt hiánya, hanem az exorbitáns ítéleti illetékek és a túl magas bélyegilletékek egyenesen

leszoktatják a közönséget arról, hogy az igazságot keresse,

mert nem érdemes a mindig bizonytalan perbe ezeket befektetni, — főként ha a követeléssel fellépő fél abban sem biztos, hogy pernyersés esetén is képes lesz-e adósán a követelését behajtani. Az igazságszolgáltatás azonban még így is

jó üzlete az államkincstárnak, ellentétben a postával, amely üzemből rafizet. Nem is csoda. Egy 20 gramm súlyú levél-helybeli kézbesítése 4 lej bélyegbe kerül, a beiföldön 6 lejbe s ha a levélküldemény valamivel súlyosabb, a bélyeg 2 lejjel több. Az egyszerű postai levelezőlap ára 3 lej, a képeslevelezőlapoké 3—5 lejjel több.

A képeslevelezőlapok forgalma teljesen megszűnt a kulturádó bevezetése óta

s a Tanítók Kulturháza, amelynek javára az adót bevezették s amelytől az anizok megadóztatásának gondolata származik, jövedelem helyett csak azt érte el, hogy megszűnt Romániában a képes anizok küldésének külföldön annyira kifejtett divatja.

Érthető ilyen körülmények között, ha maga a posta is, amely nem tud kivergődni deficit állapotából, a postai díjak leszállítását kívánja. Az első lépés megtörtént az okmánybélyegek használatának olcsóbbátételére terén; a pénzügyminiszter adó- és illetékreformjának megszavazása után a kérvény-bélyegek is egész sereg más hatósági beadvány bélyegdíja 13—15 lejről leszáll 9 lejre. A reformot követni kell a postai szolgálatok díjának mérséklésével, amíg ez meg nem történik, a posta nem számíthat arra, hogy eltűnjék a deficitje, amellyel páratlanul áll az egész világban.

ha az új engedély már birtokában van.

A vendégiparosok tehát ne kezdjék meg az italmérést mindaddig, amíg a szabályszerű engedély birtokukban nincsen, ami könnyen elkerülhető, ha a vendégiparosok jóval az ipar megkezdése előtt adják be kérvényeiket és egyébként is szorgalmazzák azok elintézését, ami csak fáradság és idő kérdése.

A szeszmonopol vezérigazgatósága egyébként az ilyen kihágásokból eredő büntetéseket az italmérési illetékek 2—6 szorosáig szokta megállapítani, azonban

olyan esetben, amidőn a kérvények feltűnő késedelmes elintézésénél a pénzügyi közegek a hibásak és ez megállapítást nyer, a bírásgok törlesztést rendeli el.

Tehát indokolt esetben a vendégiparosok ne felebbezzék meg a birságot a törvényszékhez, hanem intézzenek kérvényt a szeszmonopol vezérigazgatóságához és kérjék annak megállapítását, hogy a kihágás oka a pénzügyi közegek késedelmes elintézésében rejlik és hogy a vendégiparos létfenntartási kényszer folytán helyezett üzemet forgalomba.

Becaku István.

Arbeitslosenabgabe nur wenn das Geld in Timişoara bleibt

Unter dem Vorsitz des Präsidenten der Interimskommission der Stadt Timişoara, Augustin Coman und im Beisein des Arbeitsinspektors Botez, des Vertreters der Handelskammer Generalsekretär Conciatu, des Vertreters der Grossindustrie Direktor Jakobi, des Vertreters der Kleingewerbetreibenden Baekermeister Seckel und des Vertreters der Angestellten Fischer, hielt die Kommission für Arbeitslosenunterstützung der Stadt Timişoara eine Sitzung ab, in der über die einprozentige Abgabe verhandelt wurde. Diese Beiträge haben bekanntlich zur Hälfte die Arbeitsgeber, zur Hälfte aber die Arbeitnehmer zur Unterstützung der Arbeitslosen zu entrichten. Die Kommission beschloss mit Stimmenmehrheit, dass sie der Verfügung zustimmt, sofern das einflussende Geld in Timişoara verbleibt und nicht nach Bucureşti abgeliefert werden muss. In diesem Sinne wurde auch ein Telegramm an die Regierung gerichtet und der Antrag gestellt, das 80 Prozent der Gelder in der Stadt Timişoara bleiben, 20 Prozent aber in die Hauptstadt abgeführt werden sollen.

Egy tekintélyes aradi vendéglős ünneplése

Meleg ünneplést rendezett a napokban az aradi vendéglősök szindikátusa Lovasberényi Árpádnak, aki nyugalomba vonulása miatt, a szindikátusnál viselt alelnöki állásáról lemondott. A Madár-étteremben tartott társasvacsorán teljes számban megjelent a szindikátus vezetősége. Először Mohor Ilie elnök üdvözlötte az ünneplőt román nyelven, meleg szavakkal méltatta Lovasberényi Árpádnak, mint az aradi Konyhaművészeti Kiállítás kezdeményezőjének érdemeit. Az ő gondolata az Aradi Vendéglő-otthon is. Madár József alelnök magyar nyelven méltatta a népszerű iparosvezér érdemeit. Botoc Alexa dr. volt aradi polgármester, szindikátusi ügyész szellemes beszédben tolmácsolta jókívánságait. Schwartz Andor, Kornett Vendel és mások tartottak még üdvözlő beszédeket. Lovasberényi Árpádot a szindikátusi vezetőség valamennyi tagjának aláírásával ékesített ezüst tárcával ajándékozták meg.

Unternehmungen werden zur Anstellung von rumänischen Beamten verpflichtet

In einer Ministerratsitzung wurde der Handelsminister bertaut den Entwurf zur Modifizierung des Industrieschutzgesetzes fertigzustellen. Das Industrieschutzgesetz wird am 1. April in Kraft treten. In diesem Gesetz werden alljene Unternehmungen die gewerblichen Schutz staatliche und Zollbegünstigungen geniessen, verpflichtet zu 90 Prozent rumänische Elemente anzustellen.

Mindenki jelentse be munkásait a népesedési hivatalnál

Nagy riadalmat keltett az aradi iparosok között az az akció, amit a városi népesedési hivatal múlt hó végén indított. A hivatal főnöke egy tisztviselője társaságában sorra látogatja az aradi iparosokat és akinél azt állapítja meg, hogy alkalmazottairól nem nyújtott be a népesedési hivatalhoz bejelentési ívet, alkalmazottanként 500 lejre bírságolja a népesedési hivatalról szóló törvény 47-ik szakaszára való hivatkozással. Elkerülendő a büntetéseket és az azzal járó meghurcoltatást, ajánlatos, ha minden iparos kimutatást készít, amelybe bevezeti alkalmazottainak nevét, foglalkozását és lakáscímét. Az alkalmazottaknak csak a bejelentése kötelező, a kijelentése nem. Ilyen kimutatás tehát minden munkásfelvételnél készítendő. A kimutatás nem bélyegköteles.

Hogyan kell kitölteni Aradon a városi adóbevallási íveket?

Alábbiakban román és magyar nyelven közöljük annak a hivatalos nyomtatványnak szövegét, amelyet Aradon minden városi adófizető, tehát minden iparos is, köteles néhány napon belül kitölteni és illetékes helyre juttatni. Ugy a román, mint a magyar nyelvű mintán egy képzeletbeli iparos, Kis János sültemester szerepel, akinek lova, kocsija, kifizető fiuja, cselédje, sőt kutyája is van. Az adóalany természetesen csak azokat a rovatókat tölti ki, amelyek az ő viszonyaira vonatkoznak. Igen fontos, hogy a kérdésekre mindenki szabatos választ adjon és az igazat vallja, mert a hamis adóvallomást a törvény szigorúan bünteti. Aki nem tud annyira románul, hogy az ívet rendesen ki tudja tölteni, forduljon bizalommal a szindikátusok fedéljéhez, vagy az ipartestülethez, ahol a tisztviselők készségesen rendelkezésére állanak.

(A vallomási íven beállított képzeletbeli iparosnak a kérdésekre adott feleletei vastagabb betűkkel vannak nyomtatva, így azok könnyen áttekinthetők.)

PRIMARIA MUNICIPIULUI ARAD
Serviciul Financiar
Secția Percepției

No.

DECLARAȚIE

pentru declararea datelor de bază pentru impunerea impozitelor și taxelor comunale pe anul 1934.

- Numele și prenumele contribuabilului **Ioan Kis** No. **26.**
Domiciliul, Strada **Lupu**
Profesiunea, ocupațiunea **măiestru brutar**
1. Ce chirie plătește anual pentru localul care servește la exercitarea profesională conf. contractului vizat de adm. fin. sub No. **2534/1933.** Lei: **18.000**
Ad. 1. La ce sumă este apreciată valoarea locativă respectivului local, dacă acesta este în imobilul propriu conf. procesului verbal Adm. Financiară No. **Lei:**
2. Are firmă pe stradă și câte **1** bucată
3. Nrul servitor **2** (una servitoare și un expeditor)
Ad. 3. Se va declara următorul personal: fiecare om de serviciu (bărbați sau femei, bucătar, vizitiu, camerier, sufragiu, fecior, servitor de orice local public, portar în genere, madame, în familie și hoteluri, femei la toate, rânduși, paznici de zi sau de noapte, oameni de expediție, precum și cei prevăzuți de Legea servitorilor etc.)
4. Ferestruu mecanic
5. N-rul cailor posedați **1** cal
6. N-rul câinilor posedați și rasa lor **1** câine de pază
7. Câte camere mobilate are în subchirie (1 scutită) **1** și ce venit lunar are din aceste **Lei: 300**
8. Vânători ambulanți
Ad. 8. Ambulant cu zarzavaturi, cu prăjituri, cu carne pe piață, alimente, fructe, ardelu, mărunișuri, olari etc.
9. Ce avere imobilă are afară de aceia în care locuiește și unde este situată, Strada **Pionerilor** No. **118** și un hectar pământ arabil în hotarul **Roser.**
10. Ce venit a avut în anul precedent din profesiune, ocupațiune Lei: **60.0000**
11. Ce venit brut s'a stabilit asupra imobilelor declarate de Adm. fin. sau Comisia de Apel al Adm. fin. prin procesul verbal No. **2872/1933.** Lei: **15.000** după casă, **1000** după pământ.
12. N-rul trăsurilor particulare, brisce cu arcuri **cu un cal**
N-rul trăsurilor particulare, căruțe **cu doi cal**
b) N-rul trăsurilor de speculă, camioane **cu uncal**
c) N-rul trăsurilor de piață, birfari **cu doi cal**
d) N-rul trăsurilor căruțari, cărușii **cu un cal**
e) Trăsuri pt. transp. gunoierului și a recalelor **cu doi cal**

Arad, la **8 Martie**

1934

s. a. **Ioan Kis**
contribuabil.

Munka, vagy szó akozás?

A mézeshehetű élő fiatal mestert forró pillanatban lesi meg két inasa. Gyönyörű fiatal feleségével éppen — csókolózik.

— Aztán jó az? — kérdi Pista.

— Jó kell legyen, mert ha nem volna jó, velünk csináltatnák. — válaszolt a Jóka.

Párizs

A nagyiparos Párizsba utazott. Nyolc nap múlva a felesége táviratozik neki:

„Ne feledkezz meg arról, hogy nő vagy!”

A táviratra drótválasz megy:

„A táviratod, sajnos, későn érkezett!”

VALLOMÁSI IV

az 1934. évi városi adók és illetékek kirovására szolgáló adatok bevallására.

Az adóköteles egyén család és keresztnéve **Kis János**
Lakás, ucca **Lupu** házszám **26**
Foglalkozás **sütőmester**

1. Mennyi évi bért fizet azon helyiség után, mely foglalkozásának üzésére szolgál, a pénzügyigazgatóság által láttamozott bérleti szerződés szerint, Bérleti szerződés száma **2534-1933**.

Lei **18000 évenként**

1a. Milyen összegben állapított meg ezen helyiség bérösszege, ha az a bevalló saját házában van, a pénzügyigazgatóság számu házadó kivetési jegyzőkönyve szerint Lei
(Ez a rovat csak azok által töltendő ki, akiknek műhelyük a saját házukban van)

2 Van e cégtáblája az uccán és hány drb? Van egy drb.

3. Szolgálók száma **2**, egy szolgáló és egy kifutó

Ad. 3. A következő személyzet jelentendő be: mindennemű szolgáló (léri vagy nő) szakács, kocsis, szobalány vagy inas, pincér, mindennemű nyilvános helyiségbeni szolgaszemélyzet, általában portás, szobaasszony, családoknál és szállodákban, mindenek cseléd, napszamos, nappali vagy éjjeli őr, kifutó személyzet, valamint mindazok, akiket mint kiszolgáló személyzet a törvény megnevez.

4. Géptűrés

5. A bevalló birtokában levő lovak száma **egy** igásló

6. kutyák száma és fajai **egy házioroszb**

7. Mennyi helyiséget ad ki albérletbe és mennyi az ebből elért havi jövedelme? Lei **300**

8. Uccai árusok

Ad. 8. Zöldségárusok, tézsa árusítók, piaci huseladók, élelmiszer gyümölcs, paprika, rövidáru, fazekas árusítók, stb.

9. Milyen más ingatlana van azonkívül, mint amelyikben lakik és hol fekszik ucca **Pionierilor** házszám **118**

Rosar dűlőben két hat. hold

10. Mennyi brutto jövedelme volt a múlt évben foglalkozása után Lei **60000**

11. Mennyi bruttó jövedelmet állapított meg a pénzügyigazgatóság vagy a felebbezési bizottság az itt bevallott ingatlanai után. Adó kivetési jegyzőkönyv szám **1480-933**, Lei **15000** a ház után, Lei **1000** a föld után.

12. Saját fogatai rugóval ellátott homokfutói száma 1 lovas, 2 lovas

kocsijainak száma 1 lóval 2 lóval

b) fuvarozó kocsik száma 1 lóval egy darab 2 lóval

c) bérkocsik száma 1 lóval 2 lóval

d) bérifuvarkocsijai száma 1 lóval 2 lóval

e) szemétfuvarozó kocsi 1 lóval 2 lóval

Arad, 1934, március 8.

Kis János s. k. adófizető aláírása

Mindegy

Részeg (szundikálni akar a borbélynál):

— Borotváljon meg.

Borbély: De uram, nem tudam megborotvál-
ni, ha lehajtja a fejét.

Részeg: Nem baj, akkor nyírjon meg!

Racionalizálás

A skótot berotválkozás közben a borbély megmenti. A „sérült” skót izgatottan rohan a telefonhoz:

— Halló, ott a klinika beszél? Mennyit fizetnek, kérem, vérátömlesztésért!

JOGESETEK a kisipar köréből

Ipari munkásnak a mester felszólítás nélkül szabadságot köteles adni. — A szabadságidő tartalmát a szolgálati évek szerint határozza meg a törvény. — A szabadságról nem lehet lemondani.

A munkáügyi törvény 49. szakasza előírja, hogy a munkásoknak szolgálati idejük után mennyi szabadság jár. E törvény értelmében az a szabadság meg a felek, tehát a munkaadó és a munkás kölcsönös beleegyezése folytán sem csökkenthető és nem mellőzhető. A munkaadó iparos köteles a munkást szabadságra küldeni, mert a törvényhozó célja az volt, hogy a munkás tényleges szabadságot kapjon és ezáltal az egészséget a módon is védje. A szolgálati időnek megfelelő szabadságidő alatt a mester köteles az alkalmazott segédnek fizetést adni, mintha az üzemben dolgozott volna. Ipari üzemben a munkásnak nem kell kérni a szabadságot, hanem a főnöknek kötelessége elküldeni a munkást az általa kijelölt időben szabadságra.

Ha a mester ezen kötelezettségének nem tesz eleget, akkor a munkásnak joga van a szabadságára járó fizetést duplán kérni és ezen követelését a bíróság meg is ítéli.

Az egyik aradi iparos az alkalmazottjával megegyezett, hogy az nem kap szabadságot és az alkalmazott lemondott erről. Midőn a segéd a szolgálatból kilépett, a szabadságidőre járó dupla fizetését kérte. Az iparos azzal védekezett, hogy megegyezés volt közöttük, amely szerint felperes a munkáügyi törvény 49. szakaszában biztosított szabadságáról lemondott. Az alkalmazott az évek folyamán különben sem kérte a szabadságot. Tekintettel arra, hogy a felsőbb bírósági határozatok értelmében a szabadságidő kiadása tekintetében a felek megegyezése figyelembe nem vehető, mert a törvény szószólója szempontból ez nem engedély és figyelembe nem veszi, a felsőbb bíróság a szabadságidőre járó fizetést kétszeres összegében az alkalmazott javára ítélte, kijelentvén azt is, hogy az iparos köteles az alkalmazottat szabadságra küldeni. Ha tehát a munkás más címen, például betegség, családi okokból — több ízben — de nem a munkáügyi törvényben meghatározott szabadságot kapta meg — az ezen alkalmi okokból kapott szabadságnak rendszerint nem számíthatnak be a szabadságidőbe, mert nem a törvény céljából adtak, mint azt a munkáügyi törvény kategóriájában előírja. A törvény ily irányu magyarázatát a timisoarai ítélet 1634-1932. határozatával kifejezetten fenntartotta.

Köszli dr. Kele Sándor ügyvéd, Arad.

Invitare.

Grupa Industriilor pentru Ajut. de Inman-
mântare din Arad, in ziua de 11. Martie 1934. Du-
minica, la orele 10 a. m. tine

Adunarea Generală

extraordinară in Casa Culturală a Căminului In-
dustriilor din Arad, la care se vor trata puncte
care au rămas inapoi la adunarea generală
ținută la 25. Februarie 1934.

Diracțiunea:

Ordinea de zi:

1. Modificarea parțială și circumscrierea mai
precisă a §-lor 3, 4, 6, 8, 9, 11, 14, 15, 16 din sta-
tut.

2. Propuneri eventuale.

Meghívó.

Az Aradi Iparosok Temetkezést Segélyző Oso-
portja 1934. évi március hó 11-én, vasárnap dél-
előtt 10 órakor az Iparos Kulturház nagytermé-
ben

rendkívüli taggyűlést

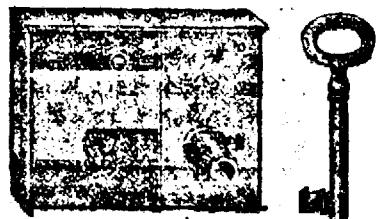
tart, amelyen az 1934. évi február hó 25-én meg-
tartott rendes évi taggyűlésről elmaradt pontok
körtőlnek tárgyalás alá.

Az Igazgatóság.

Tárgysorozat:

1. Az alapszabály 3, 4, 6, 8, 9, 11, 14, 15 és
16 szakaszainak részbeni módosítása és szabato-
sabb körülírása.

2. Esetleges indítványok.

„ELZETT” BUTORZAR

a legjobb,
legelőcsőbb,
legkönnyebben
beszereszhető.

Kapható:
minden romániai vaskereskedésben!

HIREK

AZ IPAROS

Megjelenik minden pénteken.

Előfizetési ára egész évre intézménynek és nagy cégeknek 1000 lej, félévre 500 lej. Iparosoknak egész évre 300 lej, félévre 150 lej, negyedévre 75 lej.

Hirdetés négyzetcentiméterenként 4 lej. Éves kötéseknél árengedmény.

Redacţia şi administraţia — Szerkesztőség és kiadóhivatal — Redaktion und administration Arad, Caminul Industriilor-Iparos Otthon.

— Március elsején életbe léptette a OFR az új kötelelki díjszabásokat. Az új kötelelki díjszabások, amelyek aranyfrankalapon számítják a szállítási díjat, március 1-én életbe léptek, a román-csehszlovák és román-bolgár kötelelki díjszabások kivételével. Az új kötelelki díjszabások nem tartalmaznak jelentősebb változást a régi tarifákkal szemben, csak a román-osztrák viszonylatban emeli fel a tarifát 26 százalékkal. A tarifaemelés, amely 1934 március 1-én lépett életbe, azzal indokolják, hogy a schilling árfolyama az utóbbi időben olyan hullámzást mutat, ami szükségessé teszi a tarifa felemelését.

— Egységes alapárak az aradi kályhásiparban. Az aradi kályhások e hó 6-án, kedden gyűlést tartottak, amelyen megkezdték az egységes alapáraknak megállapítását. A tárgyalások rövidesen folytatódni fognak.

— Az aradi asztalosok szindikátusa e hó 9-én pénteken este 9 órai kezdettel az Iparos Otthon emeleti termében taggyűlést tart. A taggyűlésen a városi adóvallomások kitöltését, a népesítési hivatal munkásbejelentési akcióját és az Aradon rendezendő mintavásár ügyét beszélük meg.

A tavasz már nem hoz gondot,

vézi ruháimat

Hospodár-hoz küldöm
átfesteni, vegyileg tisztítani.

Arad, Strada Sirolescu 13.
és Strada Eminescu 3

— Am 11. März Kongress der Provinzgewerbetreibenden. Die Gewerbetreibenden von Lovrin und Biled haben beschlossen am 11. März d. J. nachm. 2 Uhr in den Räumlichkeiten des Lovriner Handels- und Gewerbevereines einen Kongress der Banater Provinzgewerbetreibenden und Kaufleute abzuhalten. Bei dem Kongress, der unter dem Protektorat des Deutsch-Geschäftlichen Handels- und Gewerbebundes steht, werden im Beisein der Vertreter fasst aller Landgemeinden, über wichtige Fragen des Gewerbe- u. Handelsstandes Beschlüsse gefasst. Diese Beschlüsse sollen dann durch die Parlamentarier den kompetenten Ministerien übermittelt werden. Der Kongress wird eine allgemeine Steuerherabsetzung, die Abänderung des Krankenkassengesetzes usw. fordern.

Az előrelátó ember mindennapi itala:

Mert oldja a szervezet savas lerakódásait, vért frissít, regenerál és nyugodt álmot ad.

„OAXBO” VEZÉRKÉPVISELET:

TIMISOARA, Str. Bonnaz 21.

Kérjen ingyenkóstolót!

— Autó-adó bírságok elengedése. Megállapítást nyert, hogy Aradon számos autó van forgalomban anélkül, hogy azokat a pénzügyigazgatóságon bejelentették volna. Ismeretes, hogy a pénzügyi engedély nélkül futó gépkocsikat a rendes adó háromszorosára és az engedély megvonására bünteti a minisztérium. Hogy a hátralékok könnyebben beszedhetők legyenek, az engedély nélküli autótulajdonosok büntetését elengedi a minisztérium, ha március 15-ig bezárólag bejelentik autójukat és a hátralékot kifizetik. A könyvelésből az is kiderül, hogy igen sokan tartoznak az utolsó negyedév autóadójaival és ez a körülmény ugyancsak kihágásnak számít. A bírságelengedés ezekben az esetekben is március 15-ig érvényes.

Foghúzás érzéstelenítéssel

A falusi borbélyhoz beállt János gazda fogat húzatni. A borbély odasugja inasának:

— Hallod-e, Matyi! Ha majd én a fogóval a szájához nyulok, te bökd meg alulról egy tüvel, hogy eltereljük a figyelmét.

A műtét simán folyt le.

— Na, János gazda, — kérdi a borbély, — fájt-e nagyon?

— Fájni íggy nem fájt, — feleli a gazda, — de azért nem gondoltam volna, hogy olyan mélyen legyen a gyökere...

Aradi iparosok

találkozóhelye:

FRIED FERENC
vendéglője, az aradi
Iparos Otthonban.

Die Erinnerung des neuen Gewerbekommissärs von Timisoara rückgängig gemacht. Wie wir berichteten, wurde zum Gewerberkommissär der Gewerkekorporation in Timisoara der Lehrlingschuldirektor Simon Veveritz ernannt. Diese Ernennung wurde nun, auf Intervention der Gewerbetreibenden Timisoaras, von der Stadtleitung rückgängig gemacht. Wie verlautet wird Svetozar Banu wieder als Gewerbekommissär eingesetzt.

Ajánljuk versenyen felülálló géphajtó-és tömítő-köteleinket,

malom- és transport hevedereinket. Kókusz-szönyeg, lábtörő, grádli, butorszövet, plüss, arik, butorugó, mindenféle kárpitoskellekek. Zsák, zaineg, kötél, ponyva, tömítő, kender, len, és jula-gyártmányok

Schönhager és Grünstein R. T.

Arad, uJ Neuman ház

Öszinte

— Sajnos, hiába jött, magunknak is kevés munkánk van.

— Amennyit én dolgozom, az igazán nem zavarná önöket...

Félreértette

— Adj kölcsön száz lejt.

— Sajnálom, nincs pénz nálam.

— És otthon?

— Köszönöm, jól érzik magukat.

Die Brotpreise sollen herabgesetzt werden. Mit Rücksicht darauf, dass im Lande grosse Getreideüberschüsse vorhanden sind, hat der Wirtschafterat der Regierung in seiner letzten Sitzung die Herabsetzung der Brotpreise beschlossen. Diese Frage wurde dem Handels- und Ackerbauministerium zum Studium vorgelegt, die noch im Laufe der Woche eine endgültige Entscheidung treffen werden.

Aradi Iparosok Temetkezést Segélyző Csoportja

Directiunea Grupei de Ajutor de Inmormantare a Industriilor din Arad face cunosut membrilor cari sunt in restanta cu cotizatiile lor, sa achite restanta in interesul lor propriu, fiindcă in conformitatea §-lui 14 si 15 din statute calitatea lor de membri respiră automatic, adică dacă membrul decedează între timp, nu se poate acorda ajutorul.

Cotizatiunile sunt scadente după următorii membri decedați:

In grupa A csoportban: 757. Sot. Iul Francisc Kislinger Ferencné. In grupa B. csoportban: 749 Sot. Iul. Ite an Urkan Istvánné, 750. Teodor Mocuta Todor elhunyt tagjaink után esedékes a fizetés.

Harmánczser lejre emelték fel az utánvételezhető küldemények értékhatárát. A postavezérség rendelte értékében az utánvételezhető postai küldemények értékhatárát 30.000 lejre emelték.

Polgári Jótékony Egylet

Directiunea Grupei de Inmormantare a Reunionei Civile de Binefacere din Arad anunță pe aceasta cale on. ei membri că cotizatiunile sunt scadente până la următoarele numere:

In grupa I. csoportban 677. Adam Stercz, 678. Eugen Bihori Jenő. In grupa II. csoportban 762. Sotia Iul. Ioan Ioanovici Jánosné, 763. Alois Bauer Aiajos, 764. Pavel Rozvan Pál, 765. Vád. Özv. Mihail Lazi Mihályné, 766. Vád. Özv. Alex. Szabacs Sándorné.

Rugám membrii a anunța schimbările de domiciliu la efectuarea plății cotizațiilor.

Az Aradi Polgári Jótékony Egyesület igazgatósága ezután értesíti tagjait, hogy a fizetés a következő számokig esedékes:

Kérjük tagjaink lakcímváltozásait a halálzási járulékok rendezésével egyidejűleg bejelenteni.

Fő a jó tudó

Csiperke bemegy a hentesüzletbe és egy nagy csomó finom dolgot becsomagoltat magának. Az tán megkérdi:

— Aprópó, van jó tüdejed?

— Hogyne volna.

— Nos, akkor lássuk, utól tud-e érní? — mondta sebtében Csiperke és kirohant az ajtón.

— Csakis aradi munkanélküliek alkalmazhatók a városi munkálatoknál. Marcus Mihály dr. képviselőházi alelnök rövid két napos aradi tartózkodás után visszautazott Bucurestibe. Elutazása előtt a megyeházán egy küldöttség keverte fel, amely elpanaszolta, hogy a város ai esetlegesen előforduló munkáknál nem alkalmaz kizárólag aradi munkásokat, így több állástalál aradi háttérbe kerül. Marcus Mihály dr. azonnal érintkezésbe lépett Ursu János dr.-al, a város átmeneti bizottságának elnökével és fölkérte, hogy ne engedjen bármilyen más közbenjárásnak és utasítsa az egyes osztályokat, hogy a munkásfölvételeknél csakis aradiakat alkalmazzanak, a város csupán aradiaknak adjon kenyeret.

— Az aradi kereskedelmi és iparkamara választólistájának kiegészítése. A kamarai törvény 6. paragrafusa értelmében az aradi Kereskedelmi és Iparkamaránál most van folyamatban a választói névjegyzék rendes évi kiegészítése. A névjegyzékbe hivatalból lesznek felvéve mindazok a kereskedők és iparosok, akiknek legalább egy éve bejegyzett cégük van.

Legszébben mos, vasal, fényez

BUTTINGER TERÉZ
gőzmosódája

Arad, Strada Consistorului 35:
In curtea. Az udvarban